

Bell Kostenbenchmark 2023
Stichting Pensioenfonds XYZ

1 december 2023

1.0	<i>Uitvoeringskosten 2020 – 2022 van Nederlandse pensioenfondsen</i>	4
	<i>Rapport Werk in uitvoering 2023 Positie van Pf. XYZ</i>	
2.0	<i>Detailanalyse 2022</i>	14
	<i>Pensioenbeheerkosten</i>	
	<i>Beleggingsmix en beleggingsstijl</i>	
	<i>VB-kosten, transactiekosten en rendement</i>	
	<i>Overige VB-kosten en totale VB-kosten</i>	
	<i>Renteafdekking en beleggingsresultaat</i>	
3.0	<i>Detailanalyse 2018 - 2022</i>	31
4.0	<i>Kwalitatieve kostenverantwoording</i>	36
5.0	<i>Samenvatting en aandachtspunten</i>	42
6.0	<i>Begrippen, peergroups en brongegevens</i>	44

Inleiding

Voorwoord

Hierbij bieden wij u de Bell Kostenbenchmark 2023 voor [Stichting Pensioenfonds XYZ](#) (hierna: Pf. XYZ) aan. Dit rapport geeft inzicht in de in 2022 gemaakte uitvoeringskosten en het gerealiseerde rendement, in relatie tot pensioenfonds van vergelijkbare omvang. We gaan in op de kosten en de rendementen per beleggingscategorie en we maken inzichtelijk hoe uw beleggingsstrategie zich verhoudt met die van uw peergroep. Daarbij wordt aandacht besteed aan de beleggingsmix, de mate van renteafdekking en het risicoprofiel van de pensioenfonds.

Het interpreteren van de benchmarkresultaten dient behoedzaam te gebeuren. Ieder pensioenfonds is immers anders. Het is dus belangrijk dat de pensioenfonds in hun bestuursverslag het financiële verslag inkleuren op basis van het gekozen beleid, de uitgevoerde activiteiten en het oordeel van het bestuur over de daarmee behaalde resultaten. In aanvulling op het cijfermatig inzicht wordt daarom in dit rapport ook een beeld gegeven van de mate waarin door Pf. XYZ verantwoording is afgelegd over de gemaakte kosten en hoe dit door andere pensioenfonds is gedaan.

Wij vertrouwen erop u met deze rapportage een goed beeld te geven van de kosten van uw pensioenfonds in relatie tot vergelijkbare fondsen. Indien u meer informatie of een presentatie van de resultaten uit dit rapport wenst, dan kunt u uiteraard contact met ons opnemen.

1.0 Uitvoeringskosten 2020 – 2022

1.1 Rapport Werk in uitvoering 2023

1.2 Positie van Pf. XYZ

1.1 Uitvoeringskosten 2022

Rapport Werk in uitvoering 2023, publicatie 28 september 2023 (1/4)

Karakteristieken	2022	2021
 Aantal pensioenfondsen <i>(procentueel t.o.v. vorig jaar)</i>	178 (-2,7%)	184 (-5,6%)
 Aantal actieven + pensioengerechtigden <i>(procentueel t.o.v. vorig jaar)</i>	9.985.176 (+4,1%)	9.595.982 (+2,8%)
 Gemiddeld pensioenvermogen <i>(procentueel t.o.v. vorig jaar)</i>	€ 1.625 miljard (-7,0%)	€ 1.747 miljard (+8,1%)

Afname aantal pensioenfondsen

Het aantal fondsen dat in ons onderzoek is meegenomen, is gedaald van 184 (eind 2021) naar 178 (eind 2022). Het verschil van 6 fondsen wordt als volgt verklaard. Er zijn 9 fondsen verdwenen door overdracht naar een verzekeraar (2x), een bedrijfstakpensioenfonds (5x) of een gedeelde kring bij een algemeen pensioenfonds (2x). Voor 3 fondsen was over 2022 nog geen jaarverslag beschikbaar. Vorig jaar waren 2 fondsen niet meegenomen omdat het jaarverslag 2021 niet tijdig beschikbaar was, deze fondsen zijn nu wel meegenomen. Ten slotte waren voor 4 nieuwe APF-kringen cijfers over heel 2022 beschikbaar, en daarom zijn deze nu toegevoegd.

1.1 Uitvoeringskosten 2022

Rapport Werk in uitvoering 2023, publicatie 28 september 2023 (2/4)

Pensioenbeheerkosten		2022	2021
	Totale pensioenbeheerkosten <i>(procentueel t.o.v. vorig jaar)</i>	€ 1.101 miljoen <i>(+7,4%)</i>	€ 1.025 miljoen <i>(+4,4%)</i>
	Pensioenbeheerkosten p.p. <i>(procentueel t.o.v. vorig jaar)</i>	€ 110 <i>(+3,2%)</i>	€ 107 <i>(+1,6%)</i>
	Pensioenbeheerkosten p.p. excl. ABP en PFZW <i>(procentueel t.o.v. vorig jaar)</i>	€ 134 <i>(-1,8%)</i>	€ 137 <i>(+0,1%)</i>

1.1 Uitvoeringskosten 2022

Rapport Werk in uitvoering 2023, publicatie 28 september 2023 (3/4)

Vermogensbeheer- en transactiekosten

2022

2021

Totale vermogensbeheerkosten <i>(procentueel t.o.v. vorig jaar)</i>	€ 6.791 miljoen (-42,8%)	€ 11.863 miljoen (+59,5%)
Totale transactiekosten <i>(procentueel t.o.v. vorig jaar)</i>	€ 1.743 miljoen (+10,2%)	€ 1.582 miljoen (-10,3%)
Totale VB-kosten incl. transactiekosten <i>(procentueel t.o.v. vorig jaar)</i>	€ 8.534 miljoen (-36,5%)	€ 13.445 miljoen (+46,1%)

Vermogensbeheerkosten als % van pensioenvermogen <i>(procentueel t.o.v. vorig jaar)</i>	0,42% (-38,5%)	0,68% (+47,5%)
Totale transactiekosten als % van pensioenvermogen <i>(procentueel t.o.v. vorig jaar)</i>	0,11% (+18,4%)	0,09% (-17,0%)
Totaal als % van pensioenvermogen <i>(procentueel t.o.v. vorig jaar)</i>	0,53% (-31,8%)	0,77% (+35,1%)

Beleggingsrendement als % van pensioenvermogen	-21,3%	+7,4%
---	--------	-------

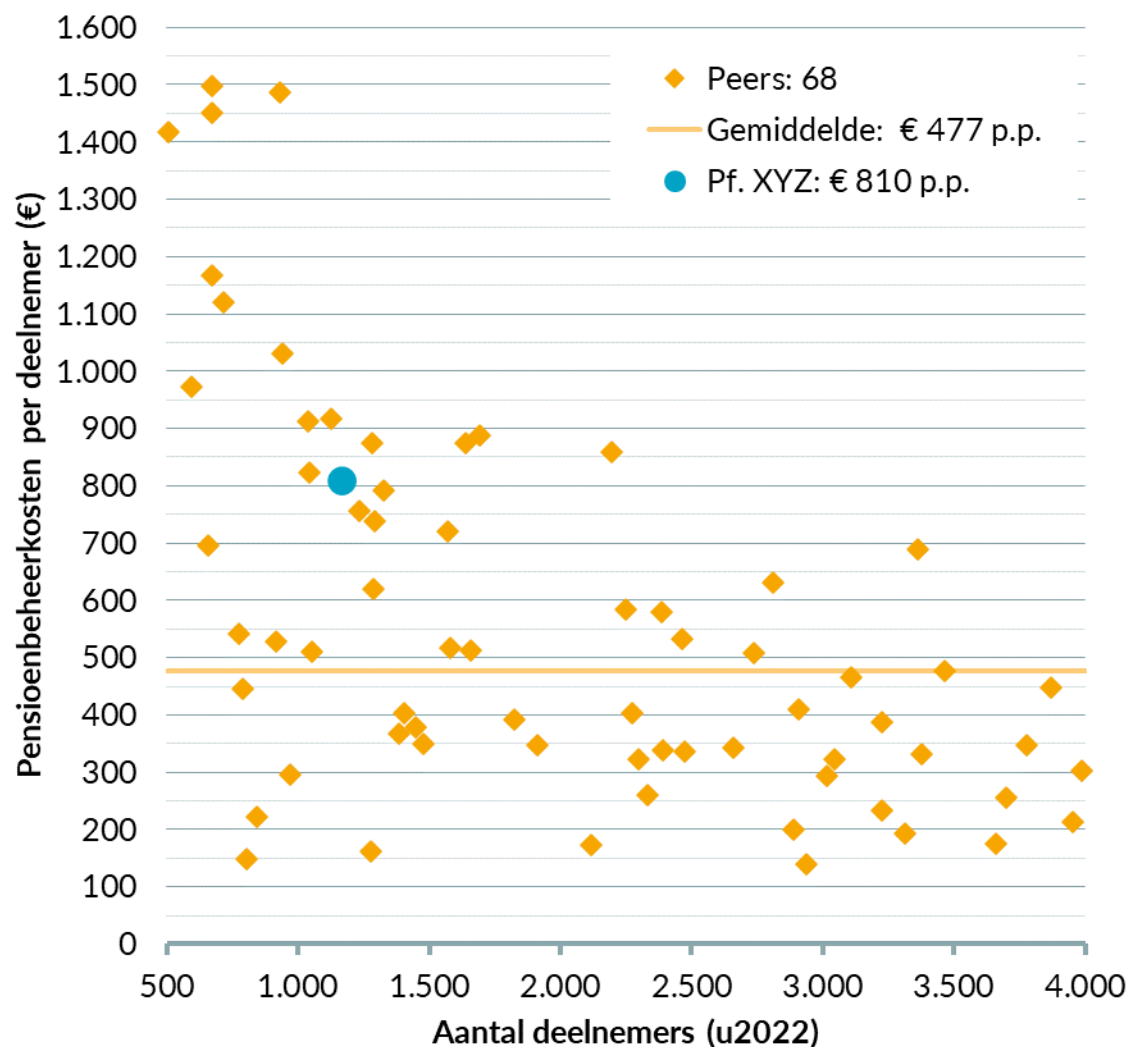
1.1 Uitvoeringskosten 2022

Rapport Werk in uitvoering 2023, publicatie 28 september 2023 (4/4)

Totale kostenratio		2022	2021
	Totale pensioenbeheerkosten <i>(procentueel t.o.v. vorig jaar)</i>	€ 1.101 miljoen (+7,4%)	€ 1.025 miljoen (+4,4%)
	Totale vermogensbeheerkosten <i>(procentueel t.o.v. vorig jaar)</i>	€ 6.791 miljoen (-42,8%)	€ 11.863 miljoen (+59,5%)
	Totale PB en VB-kosten excl. transactie <i>(procentueel t.o.v. vorig jaar)</i>	€ 7.892 miljoen (-38,8%)	€ 12.888 miljoen (+53,1%)
	PB-kosten als % van pensioenvermogen <i>(procentueel t.o.v. vorig jaar)</i>	0,07% (+15,4%)	0,06% (-3,5%)
	VB-kosten excl. transactie als % van pensioenvermogen <i>(procentueel t.o.v. vorig jaar)</i>	0,42% (-38,5%)	0,68% (+47,5%)
	Totale kostenratio <i>(procentueel t.o.v. vorig jaar)</i>	0,49% (-34,2%)	0,74% (+41,5%)

1.2 Uitvoeringskosten 2020 - 2022

Gemiddelde pensioenbeheerkosten 2020 - 2022 per deelnemer

Peergroep: 69 pensioenfondsen met eind 2022 tussen 500 en 4.000 deelnemers.

De gerapporteerde pensioenbeheerkosten per deelnemer bij Pf. XYZ vertoonden het volgende verloop:

2020	€ 681
2021	€ 741
2022	€ 996

Het gemiddelde van de pensioenbeheerkosten was in periode 2020 – 2022 bij:

Pf. XYZ	€ 810
Peergroep *	€ 477

De pensioenbeheerkosten van Pf. XYZ zijn hoger dan de mediaan binnen de peergroep.

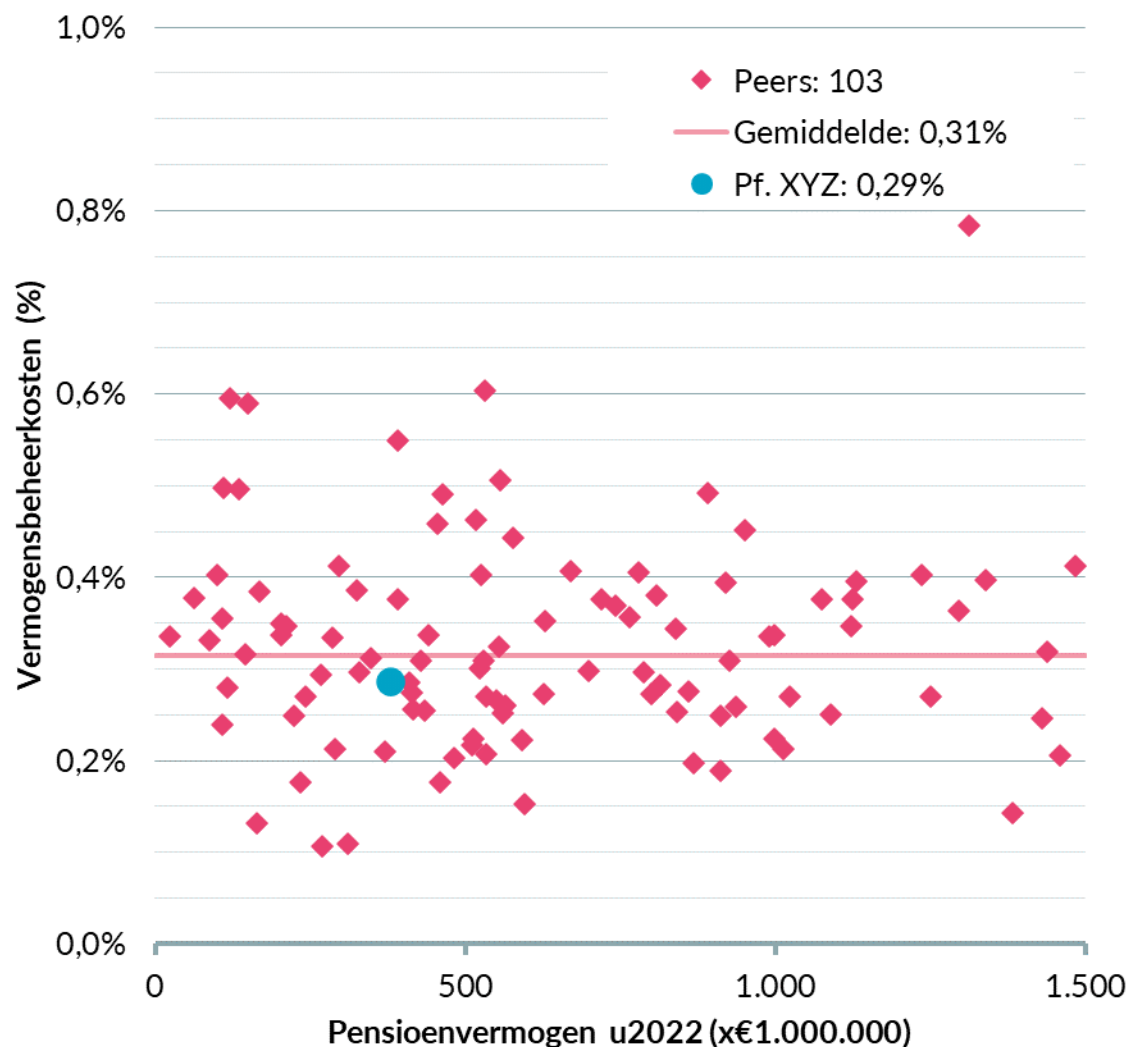
16 fondsen hebben hogere kosten.

52 fondsen hebben lagere kosten.

*) Dit betreft de mediaan van de 3-jaarsgemiddelde pensioenbeheerkosten van de peergroep.

1.2 Uitvoeringskosten 2020 - 2022

Gemiddelde vermogensbeheerkosten 2020 - 2022

Peergroep: 104 pensioenfondsen met een pensioenvermogen eind 2022 tot € 1.500 miljoen.

De gerapporteerde vermogensbeheerkosten bij Pf. XYZ vertoonden het volgende verloop:

2020	0,28%
2021	0,28%
2022	0,30%

Het gemiddelde van de vermogensbeheerkosten was in periode 2020 – 2022 bij:

Pf. XYZ	0,29%
Peergroep *	0,31%

De vermogensbeheerkosten van Pf. XYZ zijn **lager** dan de mediaan binnen de peergroep.

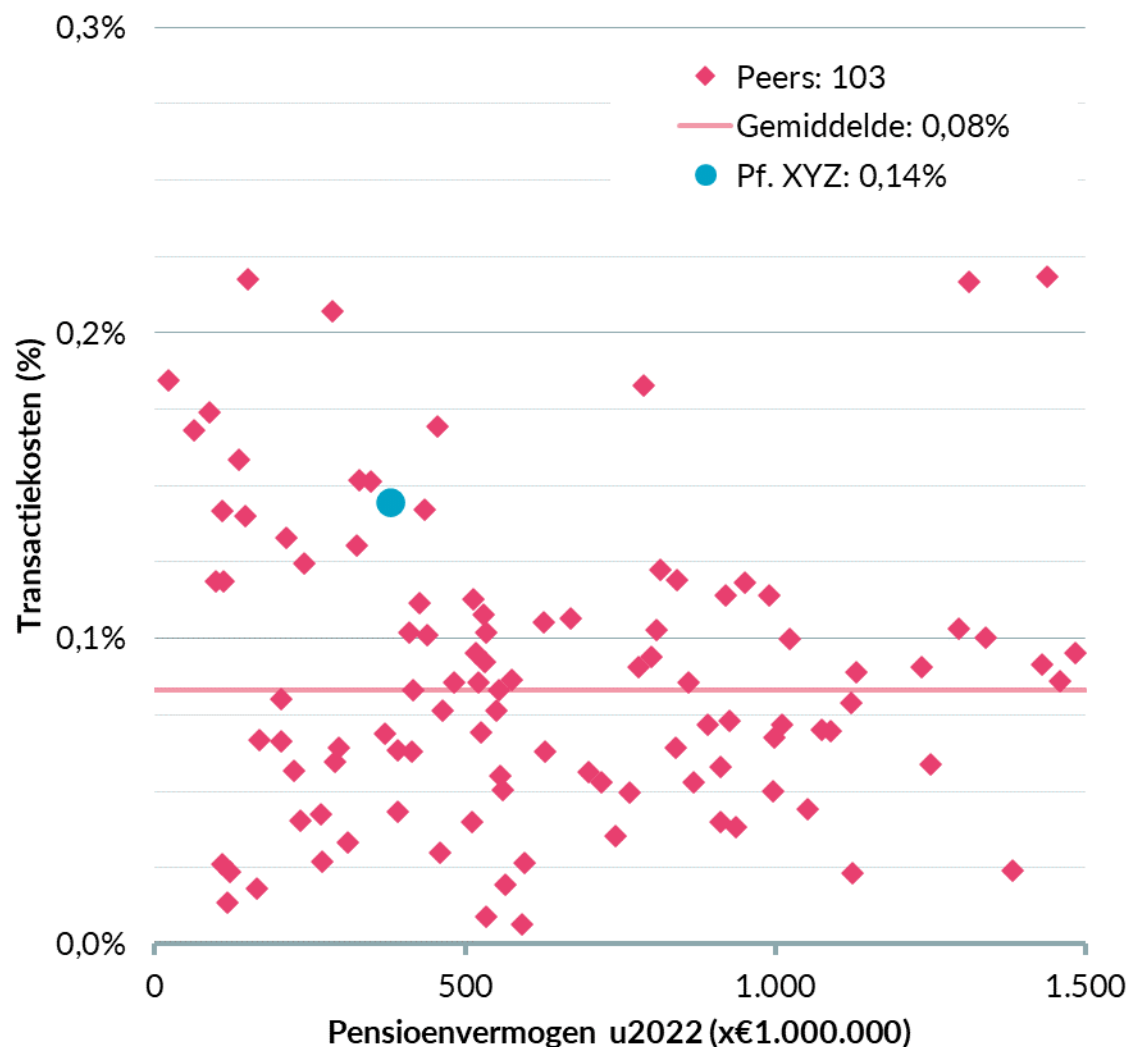
61 fondsen hebben hogere kosten.

42 fondsen hebben lagere kosten.

*) Dit betreft de mediaan van de 3-jaarsgemiddelde vermogensbeheerkosten van de peergroep.

1.2 Uitvoeringskosten 2020 - 2022

Gemiddelde transactiekosten 2020 - 2022

Peergroep: 104 pensioenfondsen met een pensioenvermogen eind 2022 tot € 1.500 miljoen.

De gerapporteerde transactiekosten bij Pf. XYZ vertoonden het volgende verloop:

2020	0,16%
2021	0,10%
2022	0,18%

Het gemiddelde van de transactiekosten was in periode 2020 – 2022 bij:

Pf. XYZ	0,14%
Peergroep *	0,08%

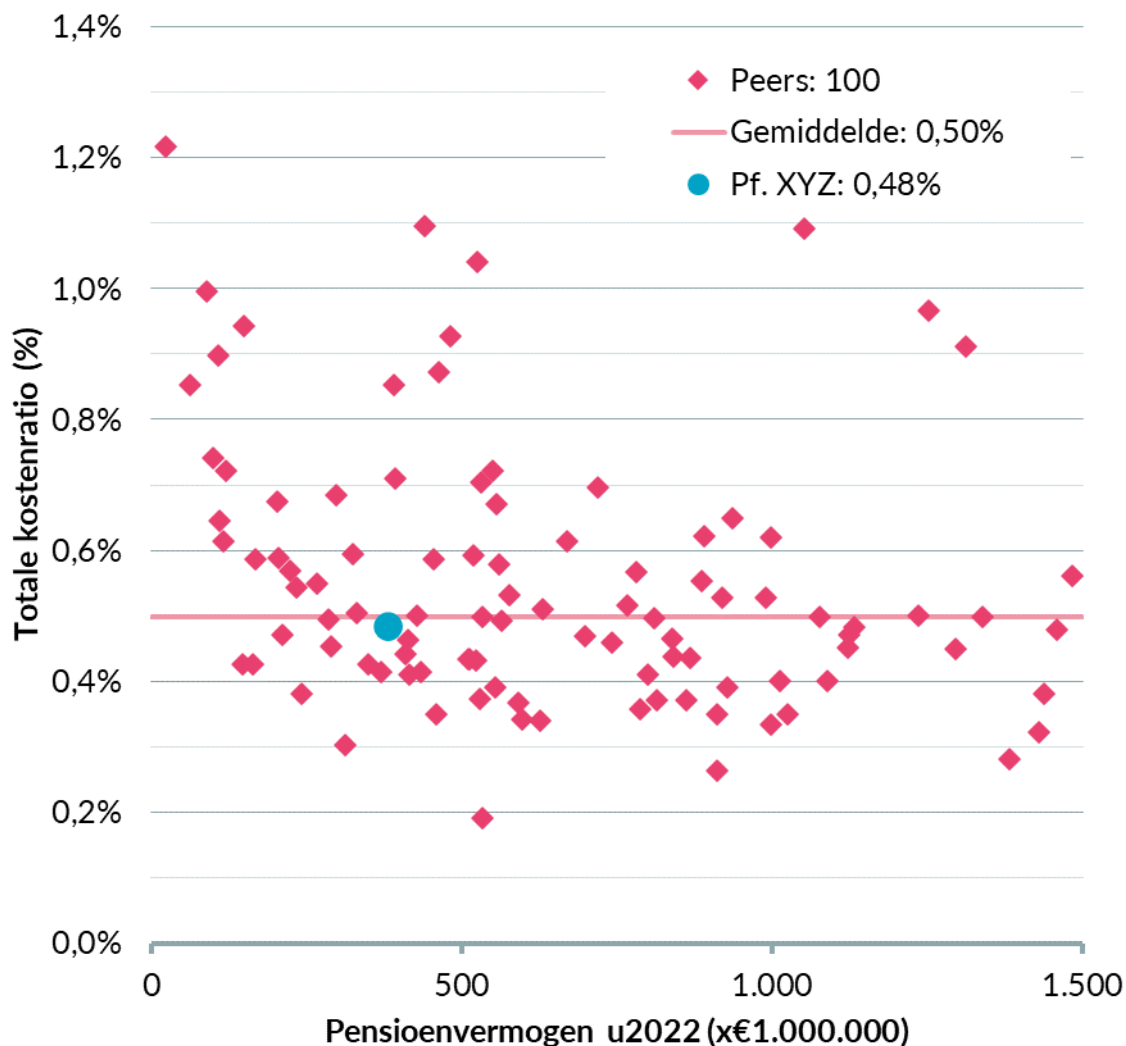
De transactiekosten van Pf. XYZ zijn hoger dan de mediaan binnen de peergroep.

12 fondsen hebben hogere transactiekosten.
91 fondsen hebben lagere transactiekosten.

*) Dit betreft de mediaan van de 3-jaarsgemiddelde transactiekosten van de peergroep.

1.2 Uitvoeringskosten 2020 - 2022

Gemiddelde totale kostenratio 2020 - 2022

Peergroep: **101 pensioenfondsen** met een pensioenvermogen eind 2022 tot € 1.500 miljoen.

De door ons berekende totale kostenratio bij Pf. XYZ vertoonde het volgende verloop:

2020	0,44%
2021	0,45%
2022	0,57% (0,57%)**

Het gemiddelde van de totale kostenratio was in periode 2020 – 2022 bij:

Pf. XYZ	0,48%
Peergroep *	0,50%

De totale kostenratio van Pf. XYZ is **lager** dan de mediaan binnen de peergroep.

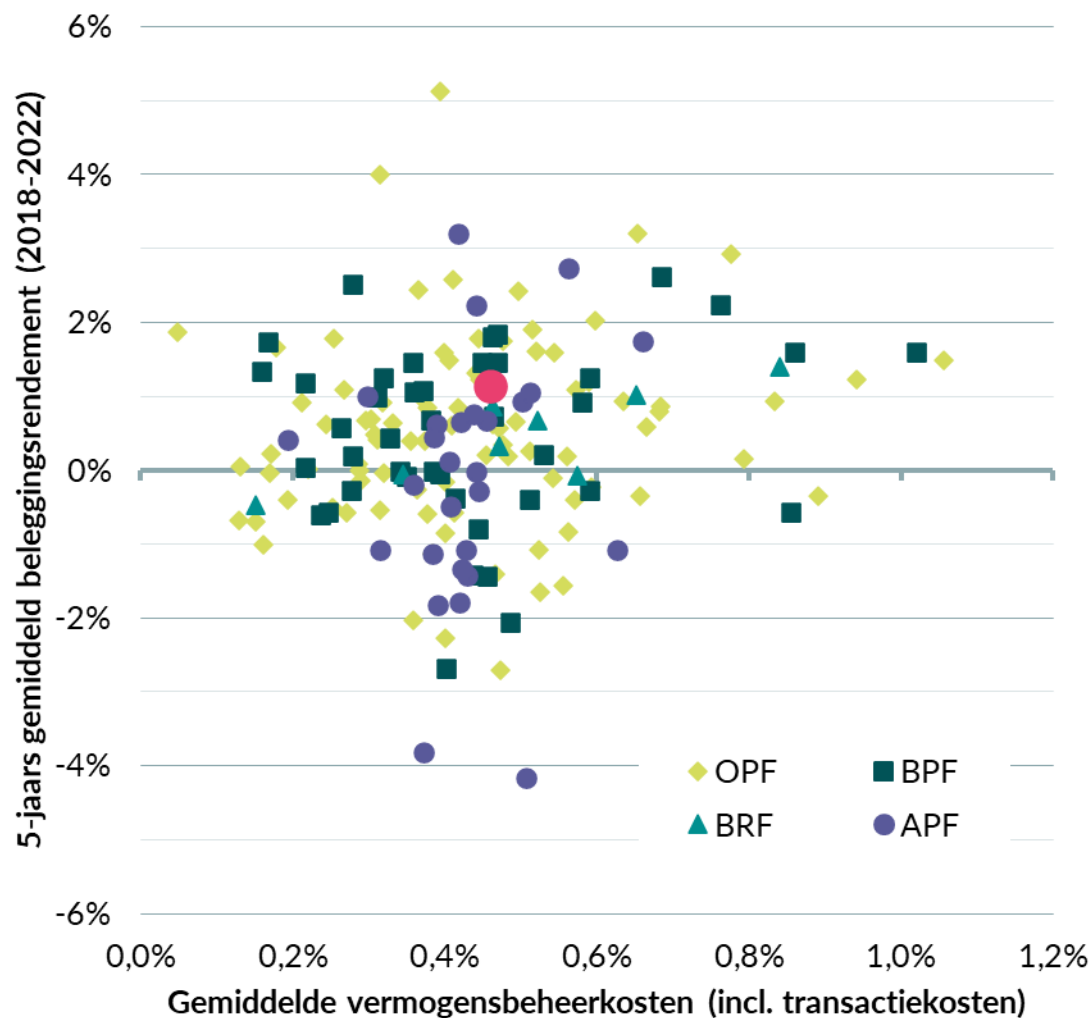
54 fondsen hebben een hogere totale kostenratio.
46 fondsen hebben een lagere totale kostenratio.

*) Dit betreft de mediaan van de 3-jaarsgemiddelde totale kostenratio van de peergroep.

***) Dit betreft de totale kostenratio die door het pensioenfonds in het jaarverslag is gerapporteerd.

1.2 Uitvoeringskosten 2020 - 2022

Gemiddeld beleggingsrendement 2018 - 2022 vs. totale VB-kosten

Peergroup: 167 pensioenfondsen die in de periode 2018 tot en met 2022 in het jaarverslag de kosten en rendementen hebben gepubliceerd.

De getoonde kosten betreffen de gerapporteerde vermogensbeheerkosten plus de transactiekosten.

Het meetkundig (gewogen) gemiddelde rendement in de 5-jaarsperiode van de peergroup is gelijk aan 1,2% per jaar, waarbij de (gewogen) gemiddelde kosten gelijk waren aan 0,60%. Zonder het ABP en PZFW zijn de kosten 0,51% bij een rendement van 0,6%.

Pf. XYZ had in dezelfde periode een gemiddeld rendement van 1,1% per jaar bij gemiddeld 0,46% kosten per jaar (zie stip ●).

Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat in deze figuur de door de pensioenfondsen gerapporteerde rendementscijfers worden weergegeven. Pensioenfondsen hanteren verschillende strategische asset allocaties en ze dekken in verschillende mate de renterisico's af. Deze figuur geeft geen inzicht in de mate van risico dat pensioenfondsen gelopen hebben om het rendement te realiseren. Omwille van de leesbaarheid is in de figuur een fonds met een kostenpercentage ruim hoger dan 1,2% weggelaten.

2.0 *Detailanalyse 2022*

2.1 *Pensioenbeheerkosten*

2.2 *Beleggingsmix en beleggingsstijl*

2.3 *VB-kosten, transactiekosten en rendement*

2.4 *Overige VB-kosten en totale VB-kosten*

2.5 *Renteafdekking en beleggingsresultaat*

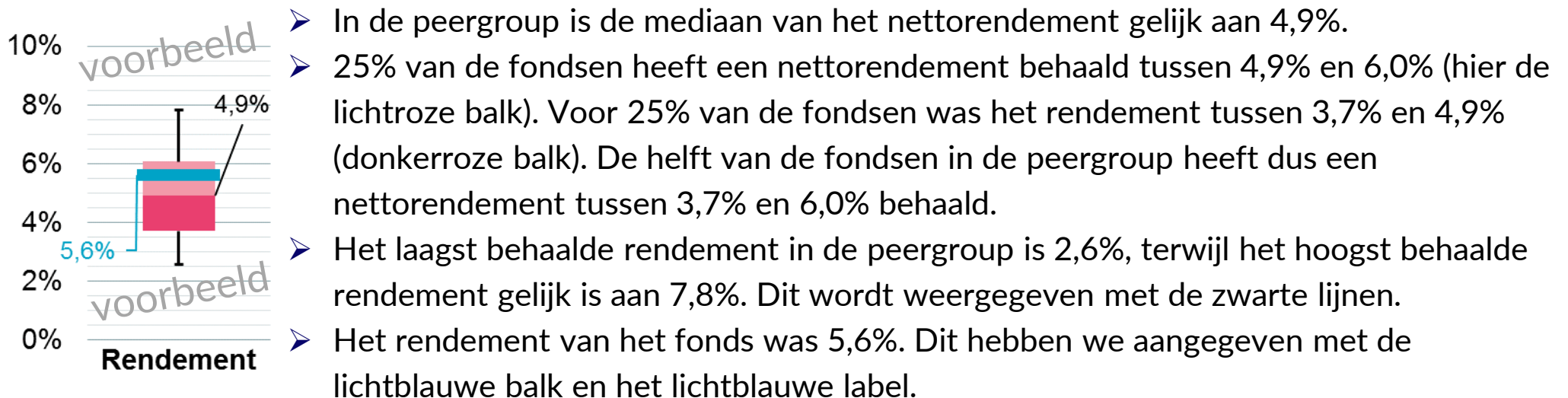
Uitleg gehanteerde figuur

Voorbeeld van spreidingsdiagram

Op de volgende pagina's wordt op detailniveau inzicht gegeven in de pensioenbeheerkosten, de beleggingskosten en de behaalde rendementen van Pf. XYZ ten opzichte van de peer group. Waar nodig wordt beschreven hoe de betreffende peer group bepaald is.

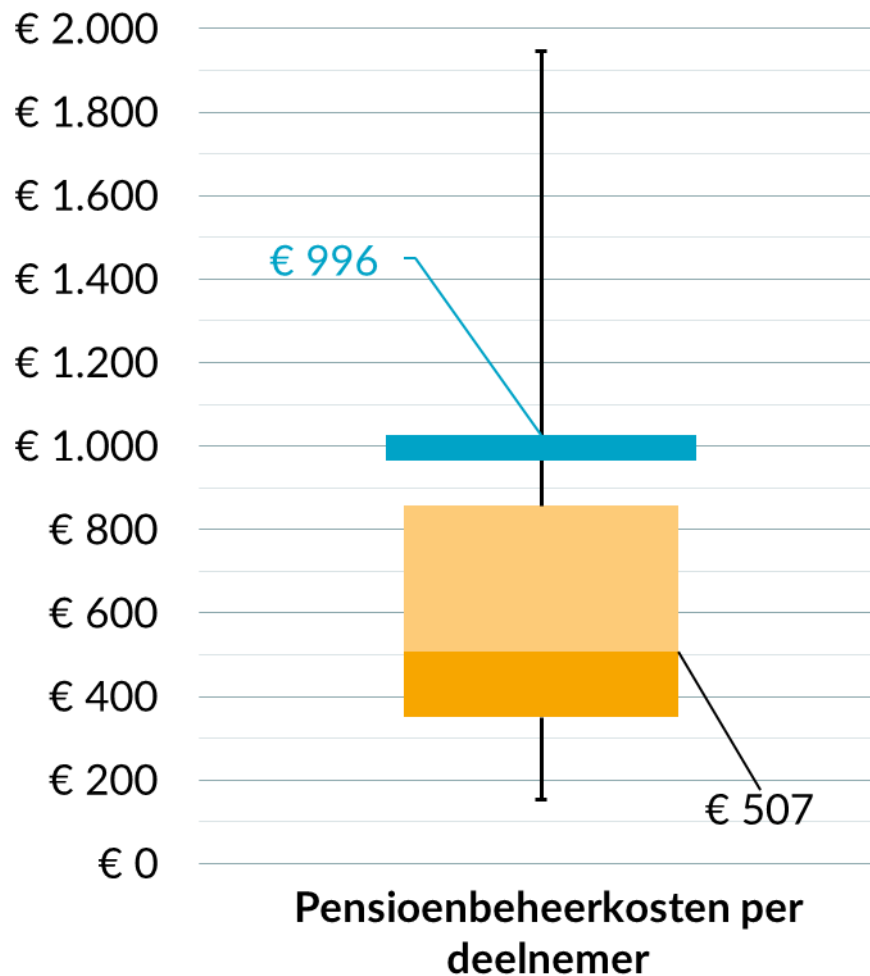
De getoonde gegevens zijn gebaseerd op de aangeleverde cijfers uit de jaar- en kwartaalstaten DNB, aangevuld met beschikbare informatie uit de jaarverslagen van de betreffende pensioenfondsen. Voor de volledigheid merken we op dat de getoonde cijfers betrekking hebben op [kalenderjaar 2022](#).

De resultaten worden getoond door middel van spreidingsdiagrammen. Deze leggen we uit aan de hand van een voorbeeld dat betrekking heeft op het nettorendement.

2.1 Detailanalyse 2022

Pensioenbeheerkosten 2022 (1/3)

Peergroup: 71 pensioenfondsen met 500 tot 4.000 deelnemers per 31-12-2022
Pf. XYZ: XXX deelnemers per 31-12-2022.

De totale pensioenbeheerkosten per deelnemer waren voor:

Pf. XYZ	€ 996
Peergroup	€ 507

De pensioenbeheerkosten in de peergroup liepen uiteen van € 153 tot € 1.946 per deelnemer.

50% van de peergroup rapporteerde kosten tussen € 351 en € 858 per deelnemer.

2.1 Detailanalyse 2022

Pensioenbeheerkosten 2022 (2/3)

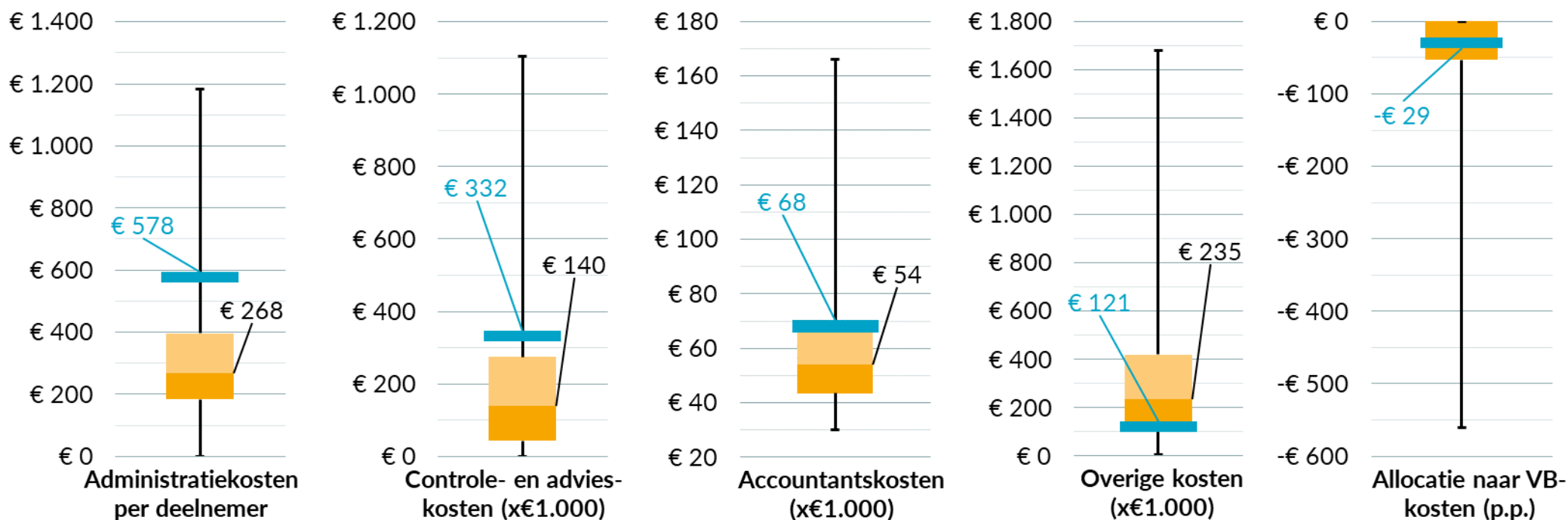
De pensioenbeheerkosten zijn door ons onderverdeeld in de volgende categorieën:

- Tot de **administratiekosten** behoren de kosten die direct te maken hebben met de deelnemer- en rechtenadministratie, de financiële administratie, de premie-inning en uitbetaling van de pensioenen, alsmede de communicatie met de belanghebbenden en aangesloten sponsor(en). Ook de gerapporteerde huurlasten vallen onder de administratiekosten.
- De **controle- en advieskosten** betreffen onder andere de kosten van de adviserend actuaris en de certificerend actuaris, de kosten van juridisch en fiscaal advies en van communicatie-advies.
- De kosten van de **accountantscontrole** worden separaat getoond, aangezien pensioenfondsen wettelijk verplicht zijn deze separaat te vermelden in de jaarrekening.
- Onder **overige kosten** vallen onder andere de bestuurskosten, de kosten van het toezicht door DNB en AFM, contributies etc.
- Een aantal fondsen maakt gebruik van de mogelijkheid om een deel van de pensioenbeheerkosten aan te merken als vermogensbeheerkosten, bijvoorbeeld als sprake is van een eigen beleggingsafdeling. We maken de gerapporteerde **allocatie naar VB-kosten** separaat inzichtelijk, tenzij een pensioenfonds zelf al inzichtelijk heeft gemaakt op welke van de bovenstaande categorieën deze kostenverschuiving naar VB-kosten betrekking heeft.

In de praktijk blijkt dat de administratiekosten sterk gerelateerd zijn aan het aantal deelnemers. Op de volgende pagina tonen we de administratiekosten daarom in euro's per deelnemer, net als de allocatie naar VB-kosten. De controle- en advieskosten, de accountantskosten en de overige kosten zijn vrijwel niet afhankelijk van het aantal deelnemers. Deze kosten worden daarom uitgedrukt in euro-bedragen.

2.2 Detailanalyse 2022

Pensioenbeheerkosten 2022 (3/3)

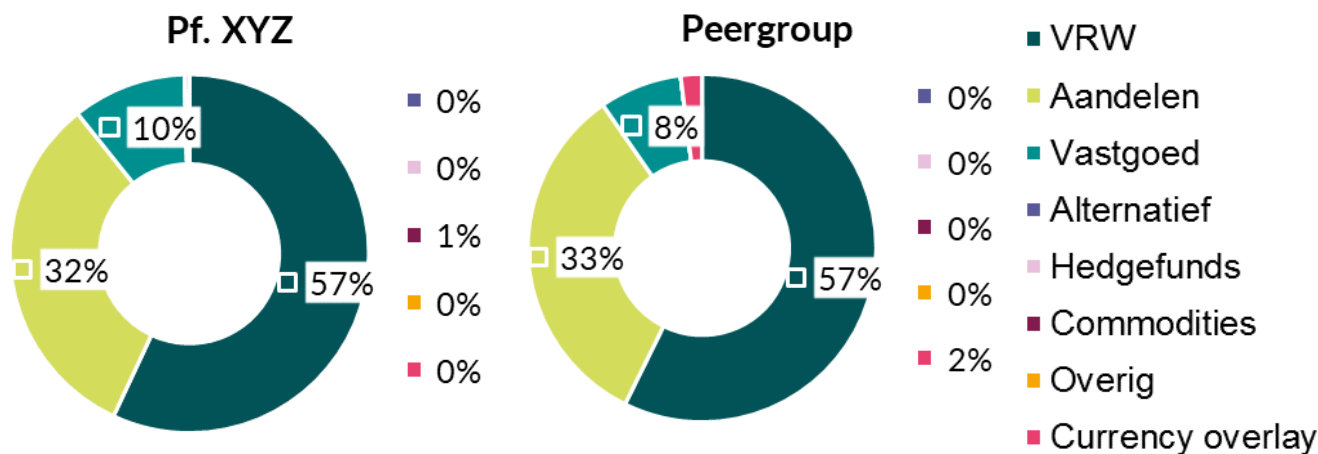

Alle kostensoorten zijn hoger dan de mediaan van de peergroup, m.u.v. de overige kosten. Die zijn lager. De allocatie naar vermogensbeheerkosten is hoger dan de mediaan van de peergroup.

Van de 71 pensioenfondsen in de peergroup hebben 22 een deel van de pensioenbeheerkosten gealloceerd aan vermogensbeheerkosten. De gemiddelde verschuiving van deze 22 fondsen bedroeg € 150 per deelnemer.

2.2 Detailanalyse 2022

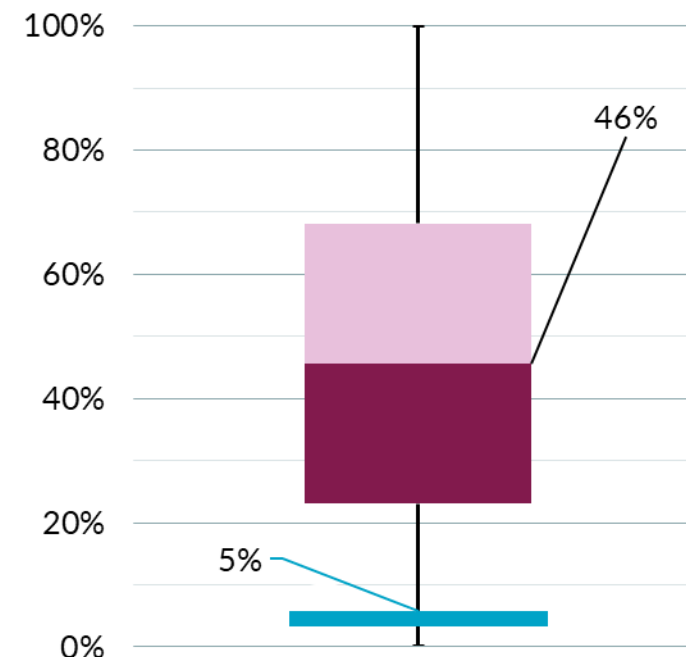
Beleggingsmix 2022 en beleggingsstijl

Peergroup: 23 pensioenfondsen met een belegd vermogen 2022 tot € 1.500 miljoen.

Belegd vermogen 2022 Pf. XYZ: € XXX miljoen.

Er wordt door Pf. XYZ en in de peergroup beperkt of niet belegd in alternatieven, hedgefonds, commodities en overige beleggingen.

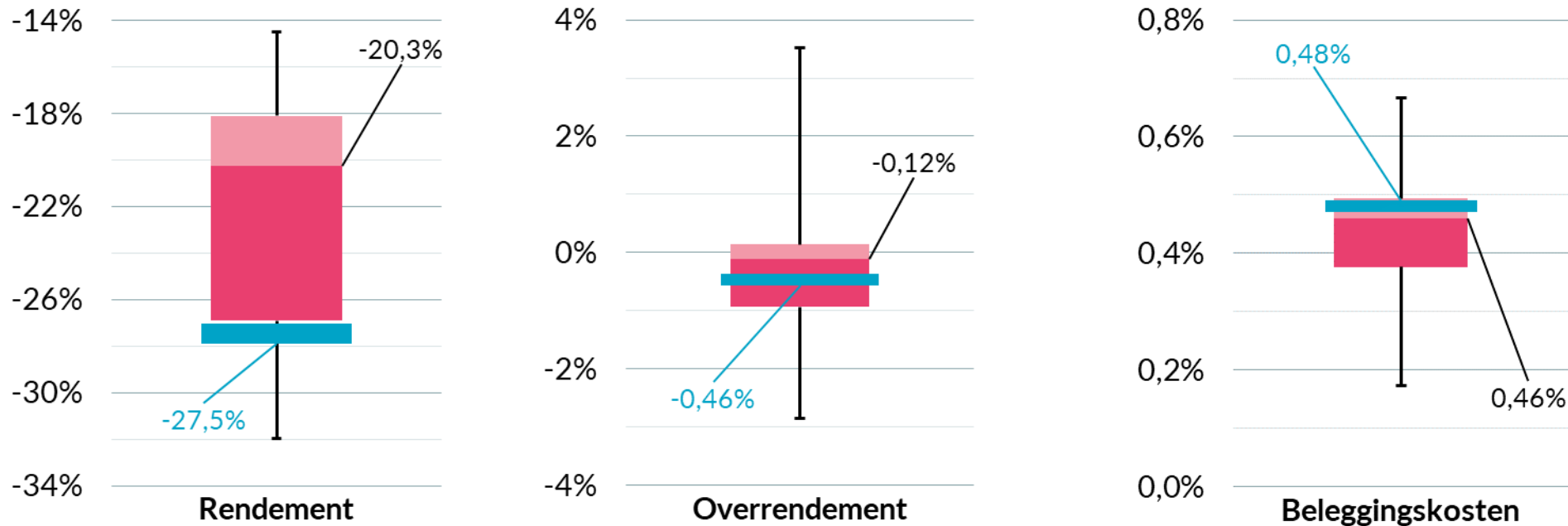
Mediaan van percentage actief beheer in de peergroup is gelijk aan 46%.

50% van deze fondsen heeft tussen 23% en 68% in actief beheer.

Pf. XYZ heeft ongeveer 5% van het belegd vermogen in actief beheer.

2.2 Detailanalyse 2022

Benchmark (over)rendement en kosten op portefeuilleniveau

Peergroep: 23 pensioenfondsen met een belegd vermogen 2022 tot € 1.500 miljoen.

In deze figuren veronderstellen we dat de peergroep *exact dezelfde beleggingsmix* heeft gehad als Pf. XYZ¹⁾. De peers hebben nog wel hun eigen beleggingsrendement, hun eigen benchmark en hun eigen vermogensbeheer- en transactiekosten (samen: “Beleggingskosten”) per beleggingscategorie. Op deze manier kan Pf. XYZ zien hoe zij – bij een veronderstelde gelijke beleggingsmix – heeft gepresteerd ten opzichte van de peergroep.

1) Let op: met “dezelfde beleggingsmix” bedoelen we hier de strategische weging naar de verschillende hoofd-beleggingscategorieën. Er is niet gecorrigeerd voor bijvoorbeeld verschillen in duration of kredietwaardigheid van vastrentende waarden, of voor verschillen in valuta.

2.3 Detailanalyse 2022

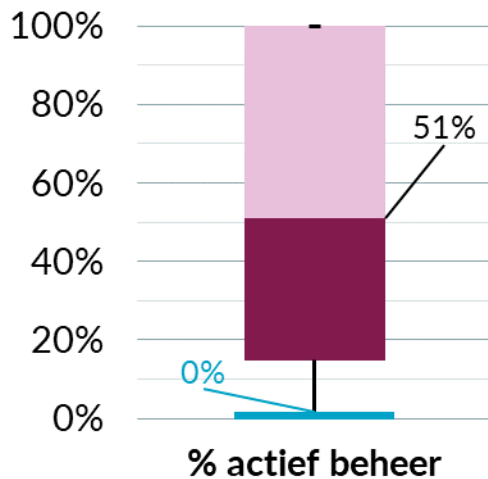
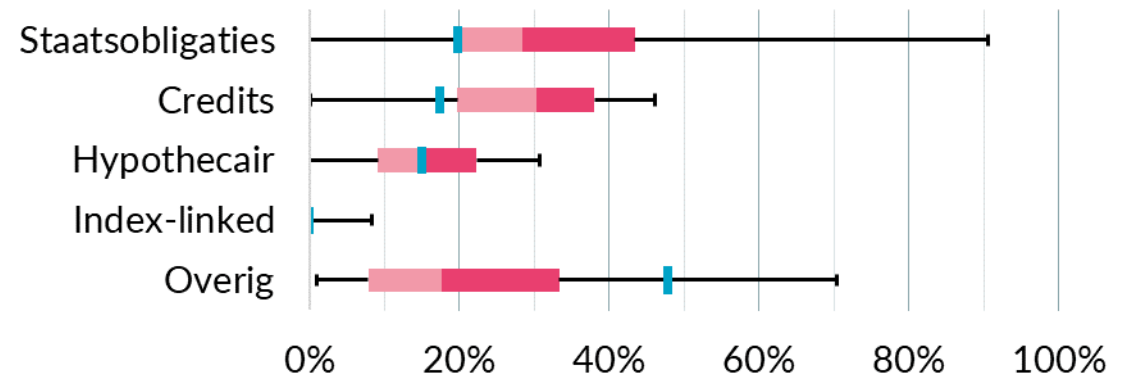
Vermogensbeheer- en transactiekosten en nettorendement 2022

Beleggingscategorie: Vastrentende waarden (1/2)

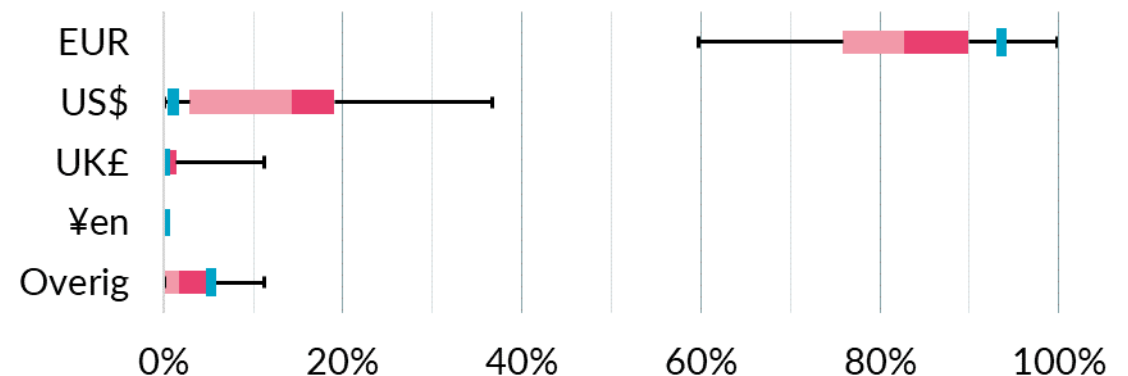
Peergroep: 25 pensioenfondsen met tot € 1.000 miljoen belegd in vastrentende waarden in 2022.

Pf. XYZ: € XXX miljoen belegd in vastrentende waarden in 2022.

Op deze manier wordt door Pf. XYZ en de peergroep belegd in vastrentende waarden:

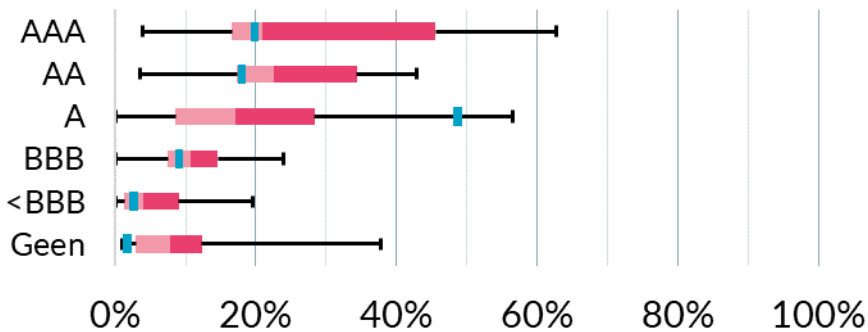
De verdeling binnen vastrentende waarden naar valuta is voor Pf. XYZ en de peergroep als volgt:

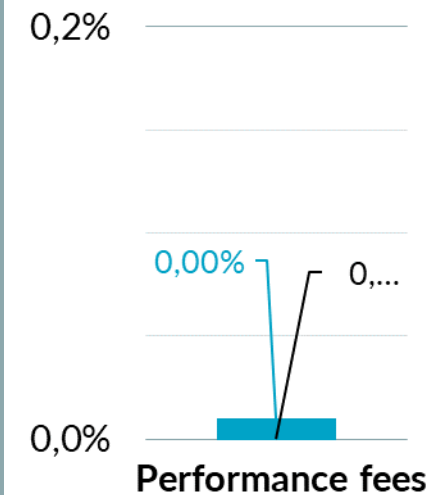
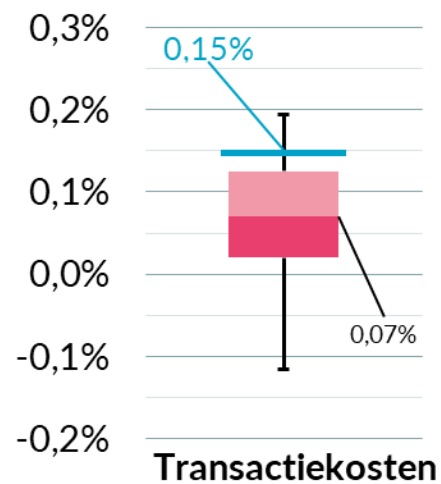
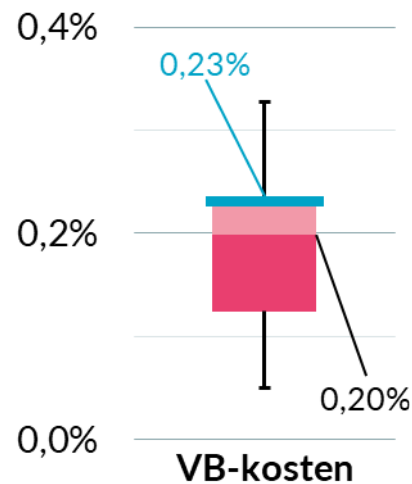
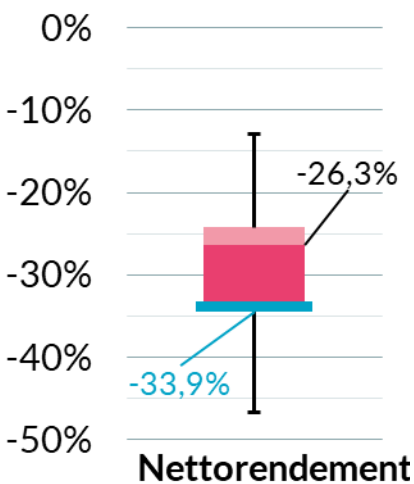
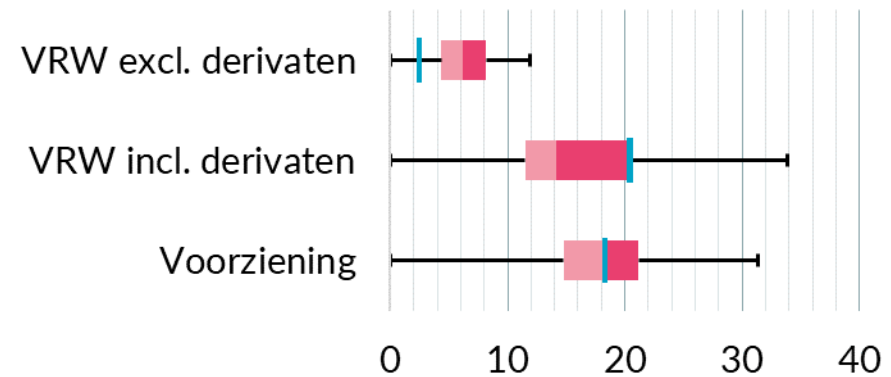
2.3 Detailanalyse 2022

Vermogensbeheer- en transactiekosten en nettorendement 2022 Beleggingscategorie: Vastrentende waarden (2/2)

De verdeling binnen vastrentende waarden naar kredietrisico is voor Pf. XYZ en de peer group als volgt:

De modified duration van Pf. XYZ en de peer group is als volgt:

Toelichting: grote spreiding in nettorendementen kan onder andere worden veroorzaakt door grote duration-verschillen tussen de pensioenfondsen in de peer group.

2.3 Detailanalyse 2022

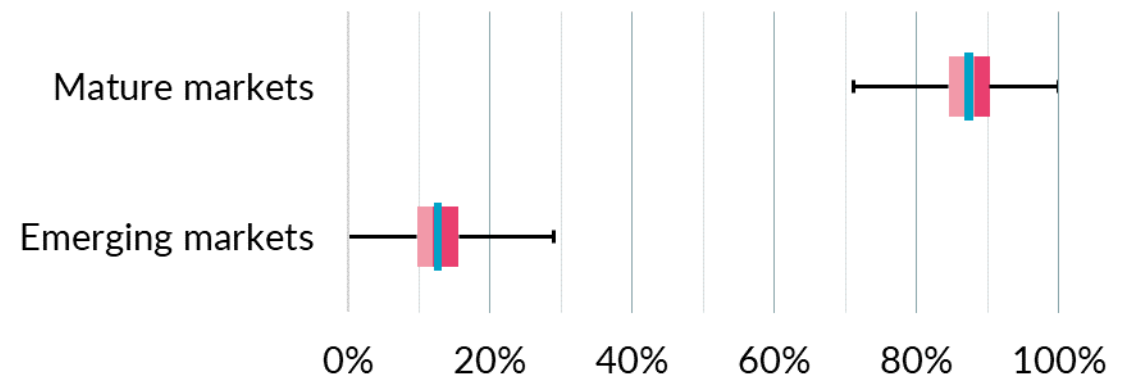
Vermogensbeheer- en transactiekosten en nettorendement 2022

Beleggingscategorie: Aandelen (1/2)

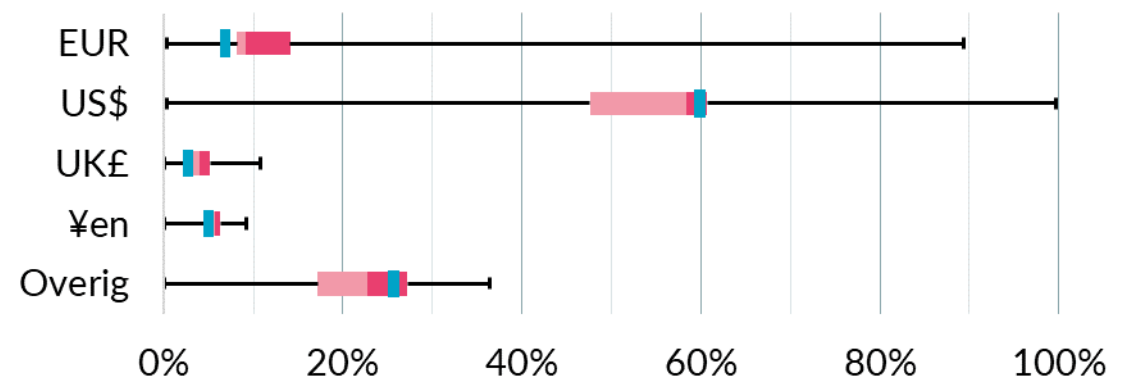
Peergroup: 24 pensioenfondsen met tot € 500 miljoen belegd in aandelen in 2022.

Pf. XYZ: € XXX miljoen belegd in aandelen in 2022.

Op deze manier wordt door Pf. XYZ en de peergroup belegd in aandelen:

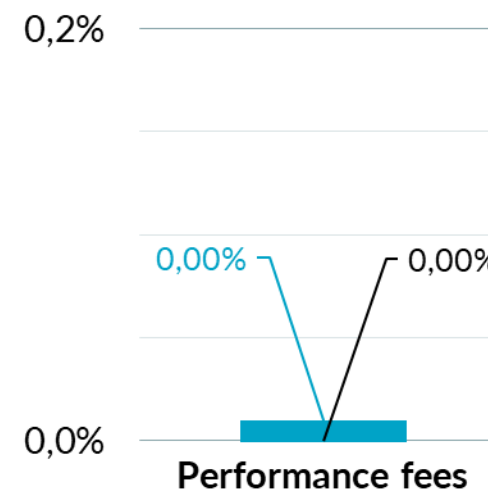
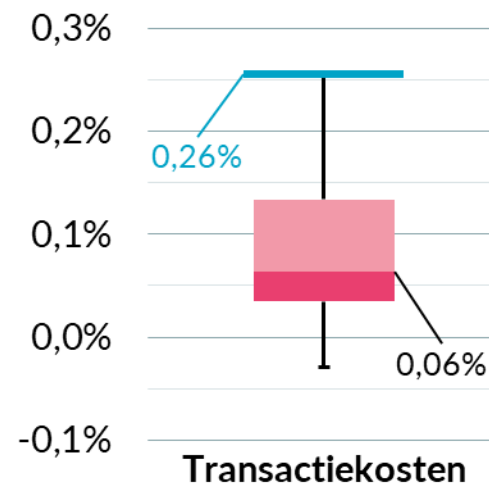
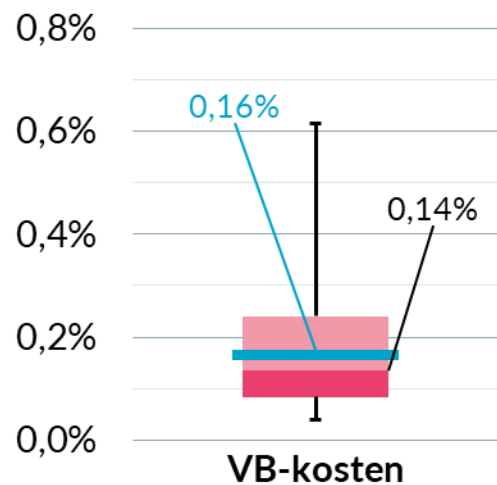
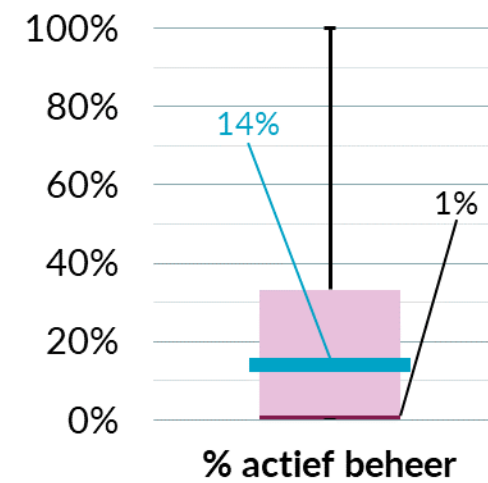
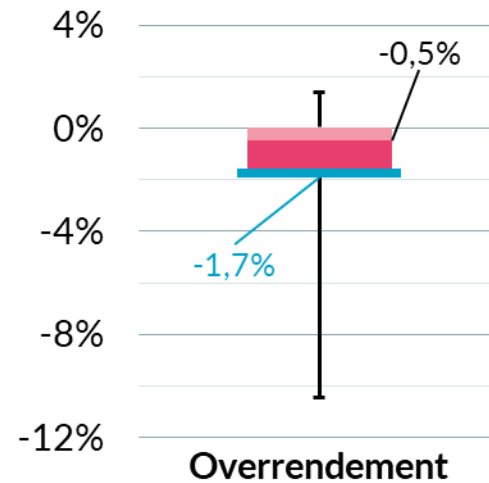
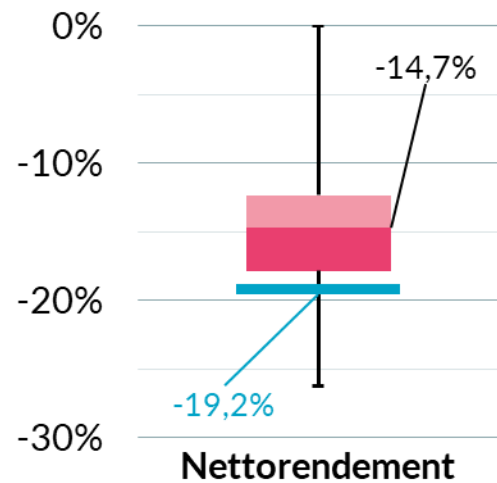
De verdeling binnen aandelen naar valuta is voor Pf. XYZ en de peergroup als volgt:

2.3 Detailanalyse 2022

Vermogensbeheer- en transactiekosten en nettorendement 2022

Beleggingscategorie: Aandelen (2/2)

2.3 Detailanalyse 2022

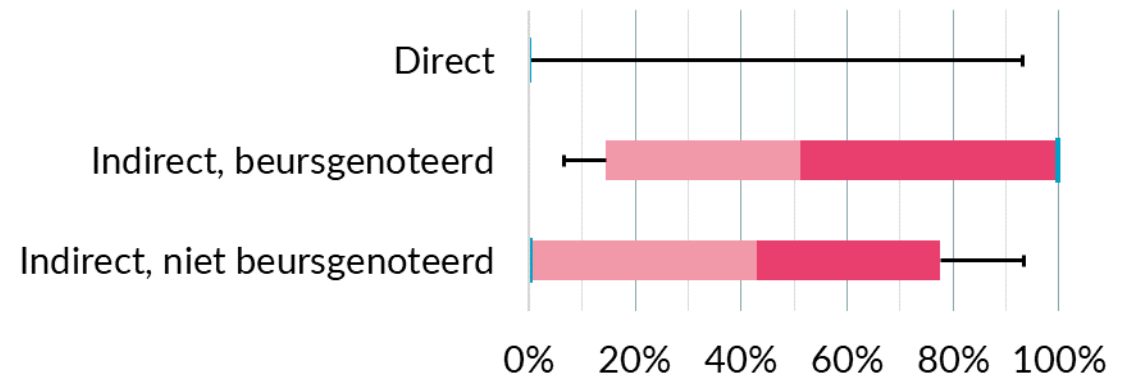
Vermogensbeheer- en transactiekosten en nettorendement 2022

Beleggingscategorie: Vastgoed (1/2)

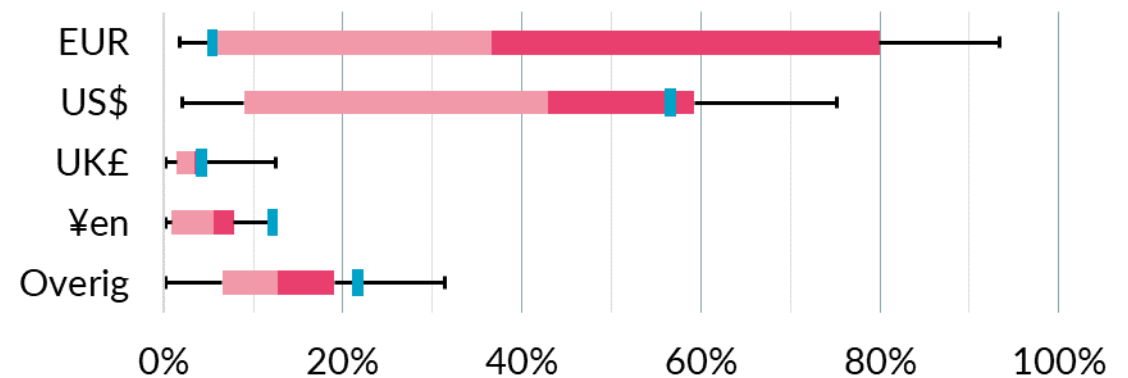
Peergroup: 19 pensioenfondsen met tot € 100 miljoen belegd in vastgoed in 2022.

Pf. XYZ: € XXX miljoen belegd in vastgoed in 2022.

Op deze manier wordt door Pf. XYZ en de peergroup belegd in vastgoed:

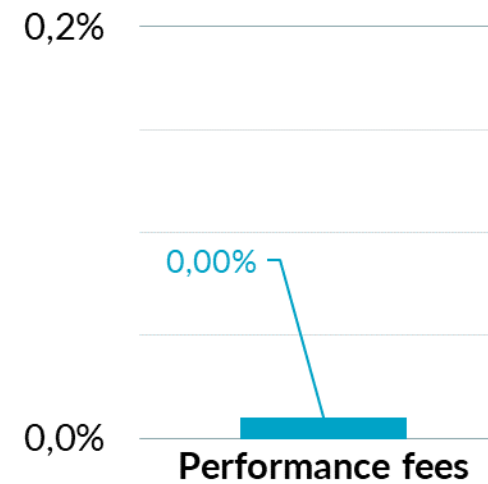
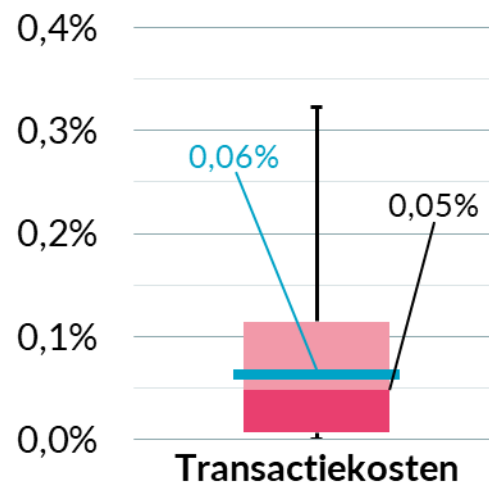
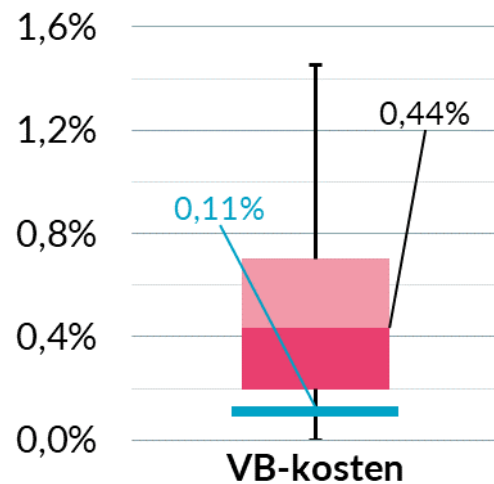
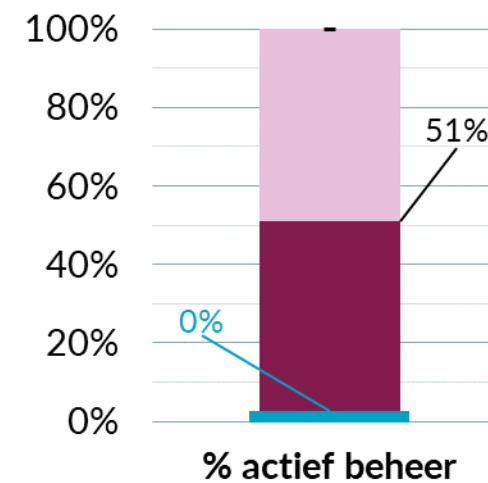
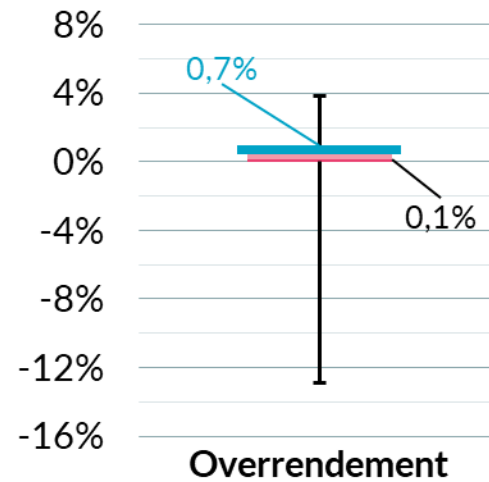
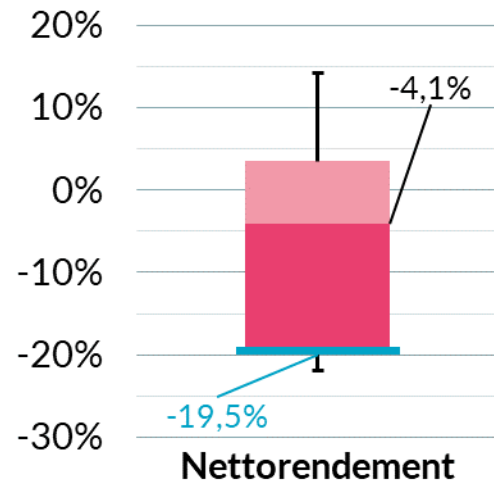
De verdeling binnen vastgoed naar valuta is voor Pf. XYZ en de peergroup als volgt:

2.3 Detailanalyse 2022

Vermogensbeheer- en transactiekosten en nettorendement 2022

Beleggingscategorie: Vastgoed (2/2)

2.3 Detailanalyse 2022

Vermogensbeheer- en transactiekosten en nettorendement 2022

Beleggingscategorie: Overige beleggingscategorieën

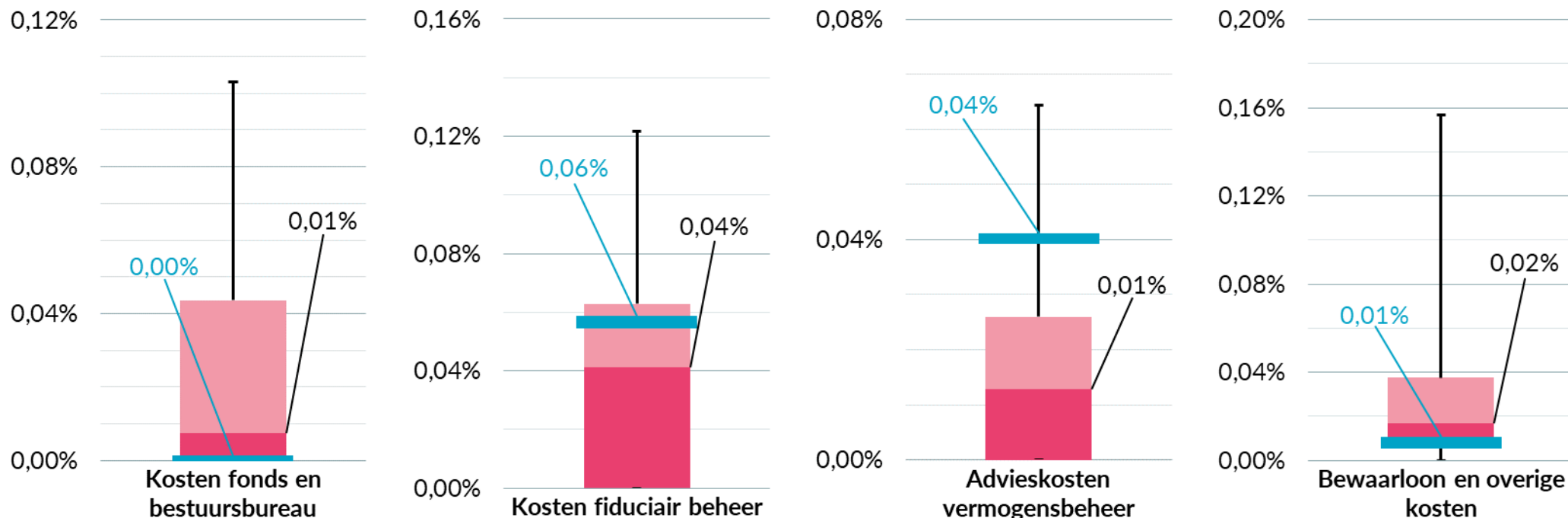
Pf. XYZ had in 2022 niet of zeer beperkt beleggingen in de volgende beleggingscategorieën:

- ✓ Alternatieven
- ✓ Hedgefunds
- ✓ Commodities
- ✓ Overige beleggingen
- ✓ Overlay beleggingen

Bovenstaande beleggingscategorieën zijn daarom niet opgenomen in deze rapportage.

2.4 Detailanalyse 2022

Overige vermogensbeheerkosten

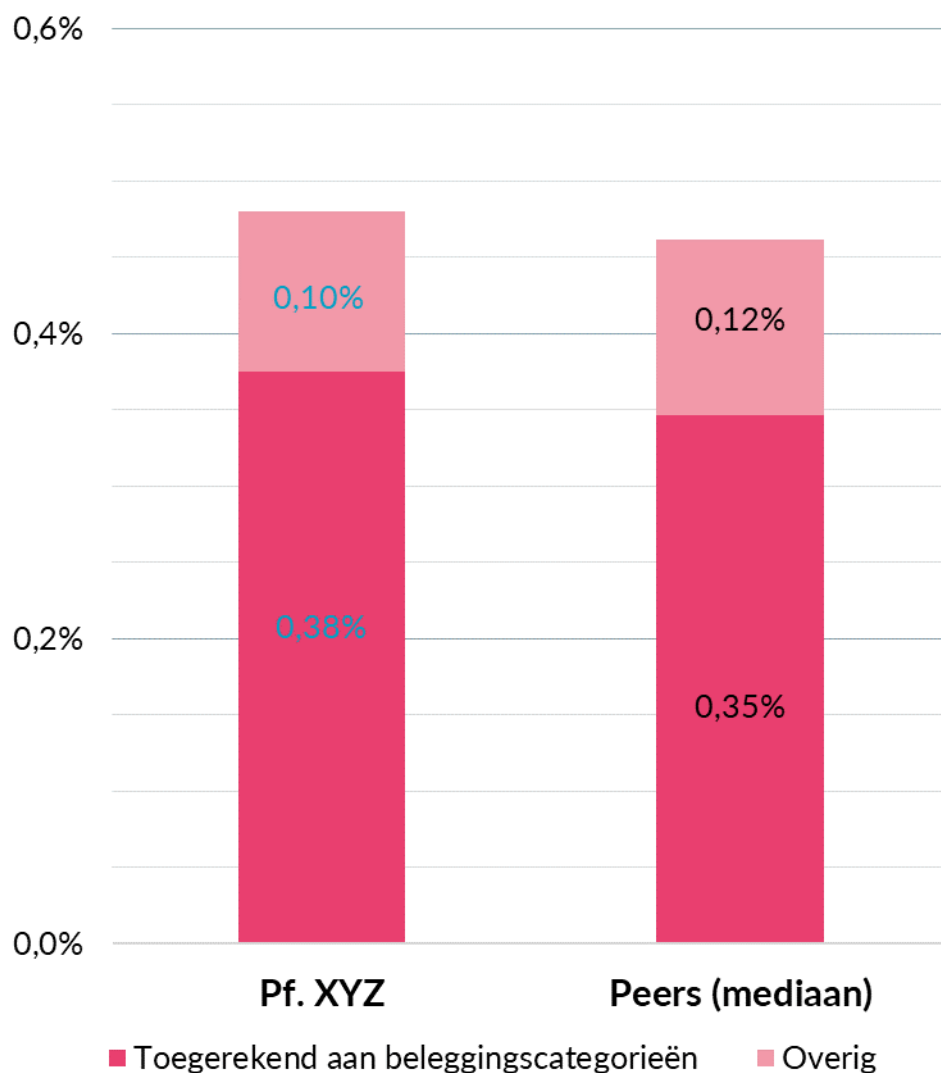

Peergroup: 23 pensioenfondsen met een belegd vermogen 2022 tot € 1.500 miljoen.
 Belegd vermogen 2022 Pf. XYZ: € XXX miljoen.

De overige vermogensbeheerkosten zijn weergegeven als percentage van het belegd vermogen.
 Twee kostensoorten zijn hoger dan en twee lager dan de mediaan van de peergroup.

2.4 Detailanalyse 2022

Totale vermogensbeheerkosten inclusief transactiekosten

Peergroep: 23 pensioenfondsen met een belegd vermogen 2022 tot € 1.500 miljoen.

De totale vermogensbeheerkosten *inclusief* transactiekosten zijn gesplitst in kosten die toegerekend zijn aan beleggingscategorieën en aan overige vermogensbeheerkosten.

De totale vermogensbeheerkosten waren in 2022 voor:

Pf. XYZ	0,48%
Peergroep	0,46% (mediaan)

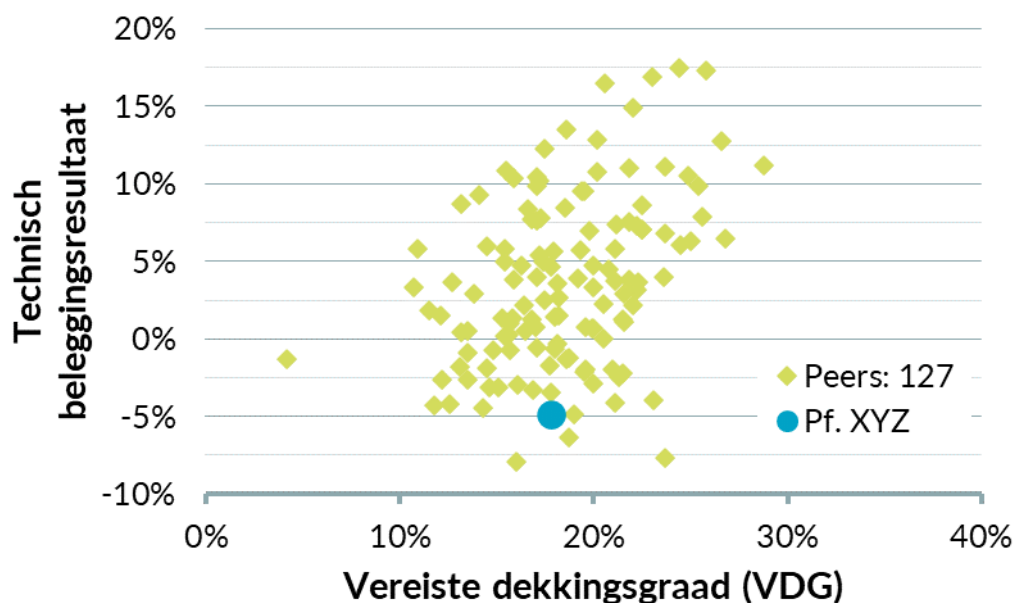
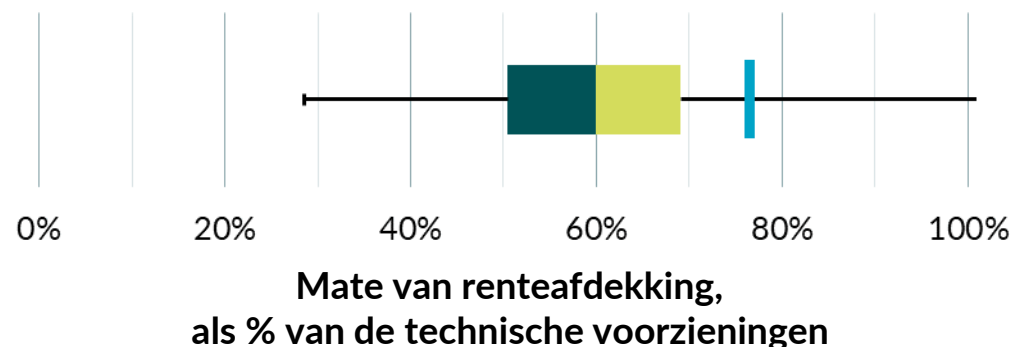
De totale vermogensbeheerkosten in de peergroep lagen tussen 0,17% en 1,00%.

2.5 Detailanalyse 2022

Renteafdekking en technisch beleggingsresultaat

Peergroep: 128 pensioenfondsen met een duration van de technische voorzieningen tussen 12 en 22 jaar.

Pf. XYZ: duration technische voorzieningen is gelijk aan 18,3 jaar.

Peergroep: zie hierboven

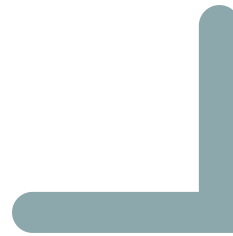
Het technisch beleggingsresultaat bij de peergroep lag in 2022 tussen -7,9% en 17,4%

Pf. XYZ had een VEV van 17,8% en realiseerde een technisch beleggingsresultaat van -4,8%.

Door het technisch beleggingsresultaat af te zetten tegen het VEV wordt een indruk verkregen van de mate waarin het geaccepteerde beleggingsrisico heeft geleid tot (extra) rendement.

3.0 *Detailanalyse 2018 - 2022*

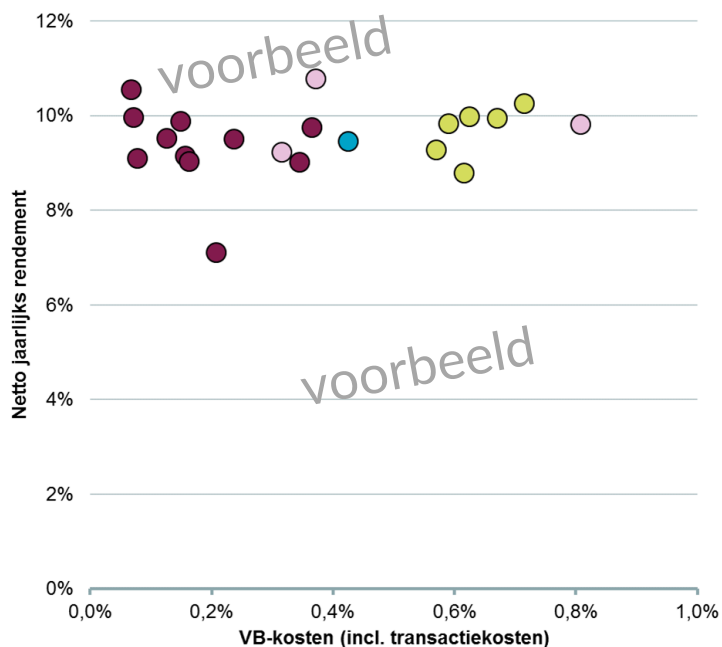
Uitleg gehanteerde figuur

Voorbeeld van scattergrafiek

Op de volgende pagina's wordt op detailniveau inzicht gegeven in de behaalde rendementen en de beleggingskosten van Pf. XYZ ten opzichte van de peergroup. Hierbij wordt beschreven hoe de betreffende peergroup bepaald is.

De getoonde gegevens zijn gebaseerd op de aangeleverde cijfers uit de jaar- en kwartaalstaten DNB. Voor de volledigheid merken we op dat de getoonde cijfers betrekking hebben op de [kalenderjaren 2018-2022](#).

De resultaten worden getoond door middel van scattergrafieken. Hieronder een voorbeeldgrafiek en uitleg over de informatie in deze grafiek.

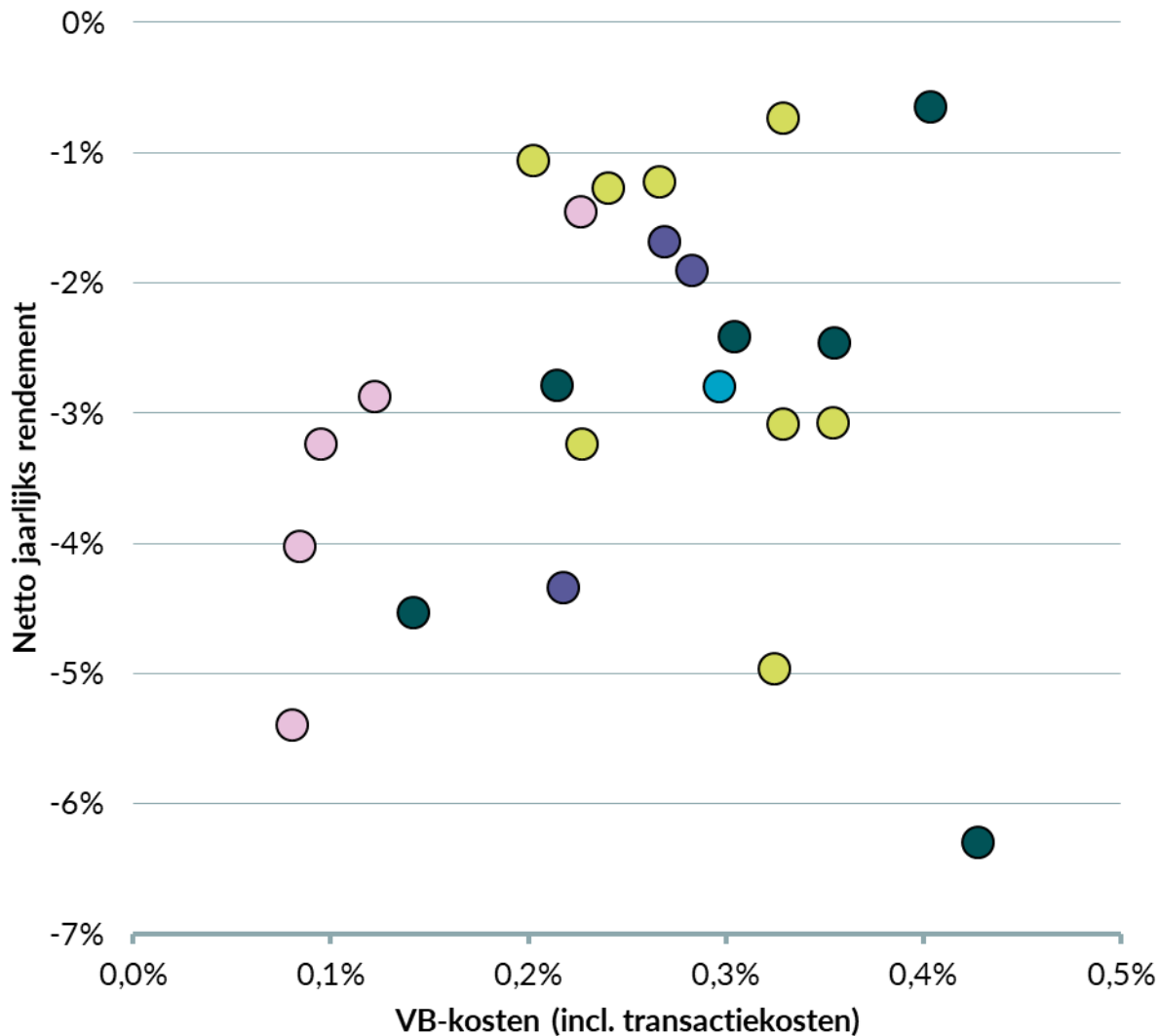

- De x-as toont de ongewogen meetkundig gemiddelde beleggingskosten (vermogensbeheerkosten en transactiekosten).
- De y-as toont het ongewogen meetkundig gemiddelde rendement.
- De kleuren van de datapunten geven de volgende informatie:
 - ✓ Blauw: positie van het fonds
 - ✓ De kleurschaal geeft informatie over de mate van actief beheer ten opzichte van het fonds.
 - ✓ De kleurschaal verandert bij +/- 5% en bij +/-50%.

3.0 Detailanalyse 2018 - 2022

Beleggingscategorie: Vastrentende waarden

Peergroep: 23 pensioenfondsen met VRW

belegd in de volgende ranges:

in 2018: tot € 1.000 miljoen

in 2019: tot € 1.000 miljoen

in 2020: tot € 1.000 miljoen

in 2021: tot € 1.000 miljoen

in 2022: tot € 1.000 miljoen

Pf. XYZ had belegd in VRW:

in 2018: € XXX miljoen

in 2019: € XXX miljoen

in 2020: € XXX miljoen

in 2021: € XXX miljoen

in 2022: € XXX miljoen

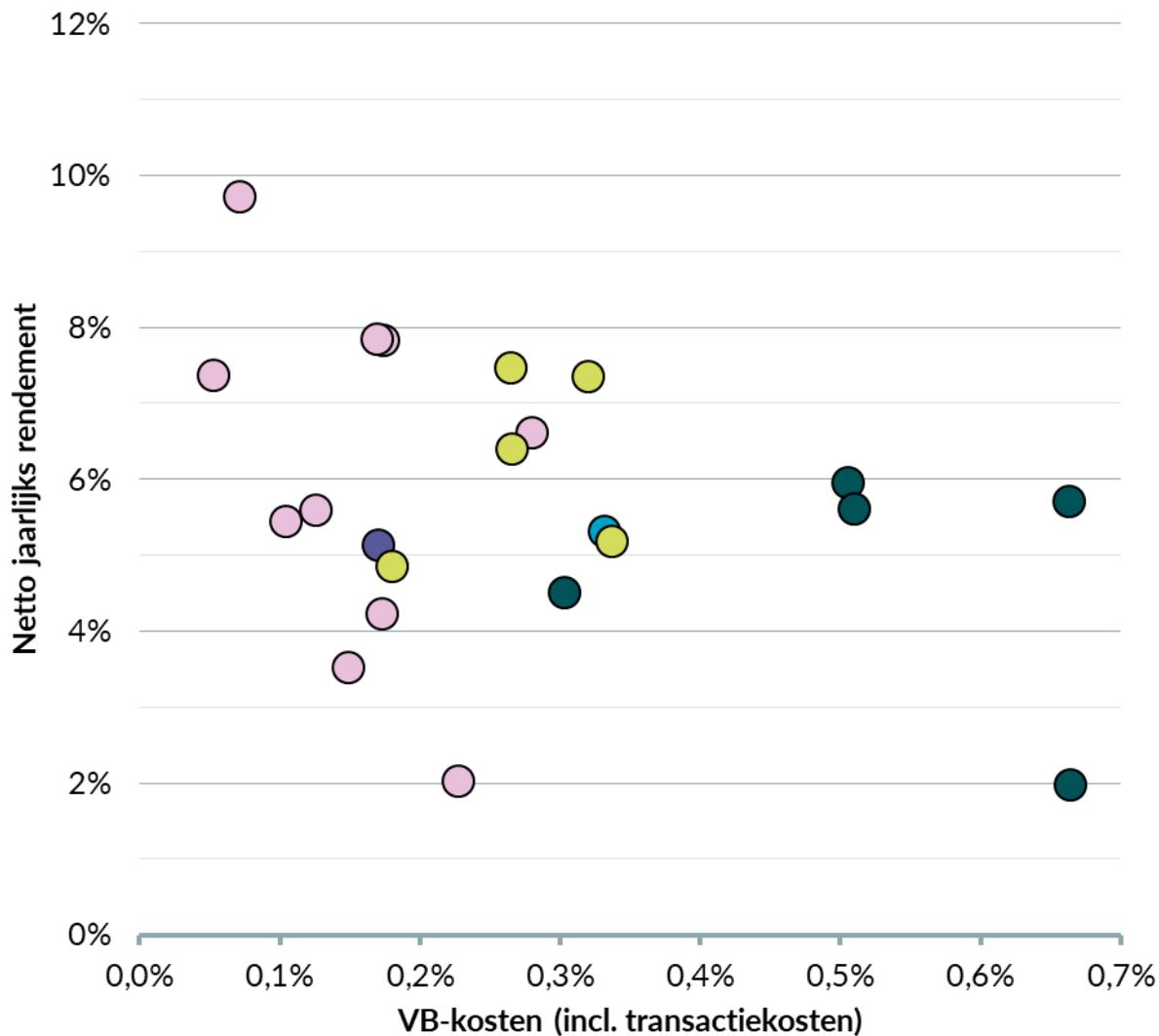
Gemiddeld actief beheer Pf. XYZ: 28%

← minder actief beheer meer actief beheer →

3.0 Detailanalyse 2018 - 2022

Beleggingscategorie: Aandelen

Peergroup: 22 pensioenfondsen met aandelen belegd in de volgende ranges:
 in 2018: tot € 500 miljoen
 in 2019: tot € 500 miljoen
 in 2020: tot € 500 miljoen
 in 2021: tot € 500 miljoen
 in 2022: tot € 500 miljoen

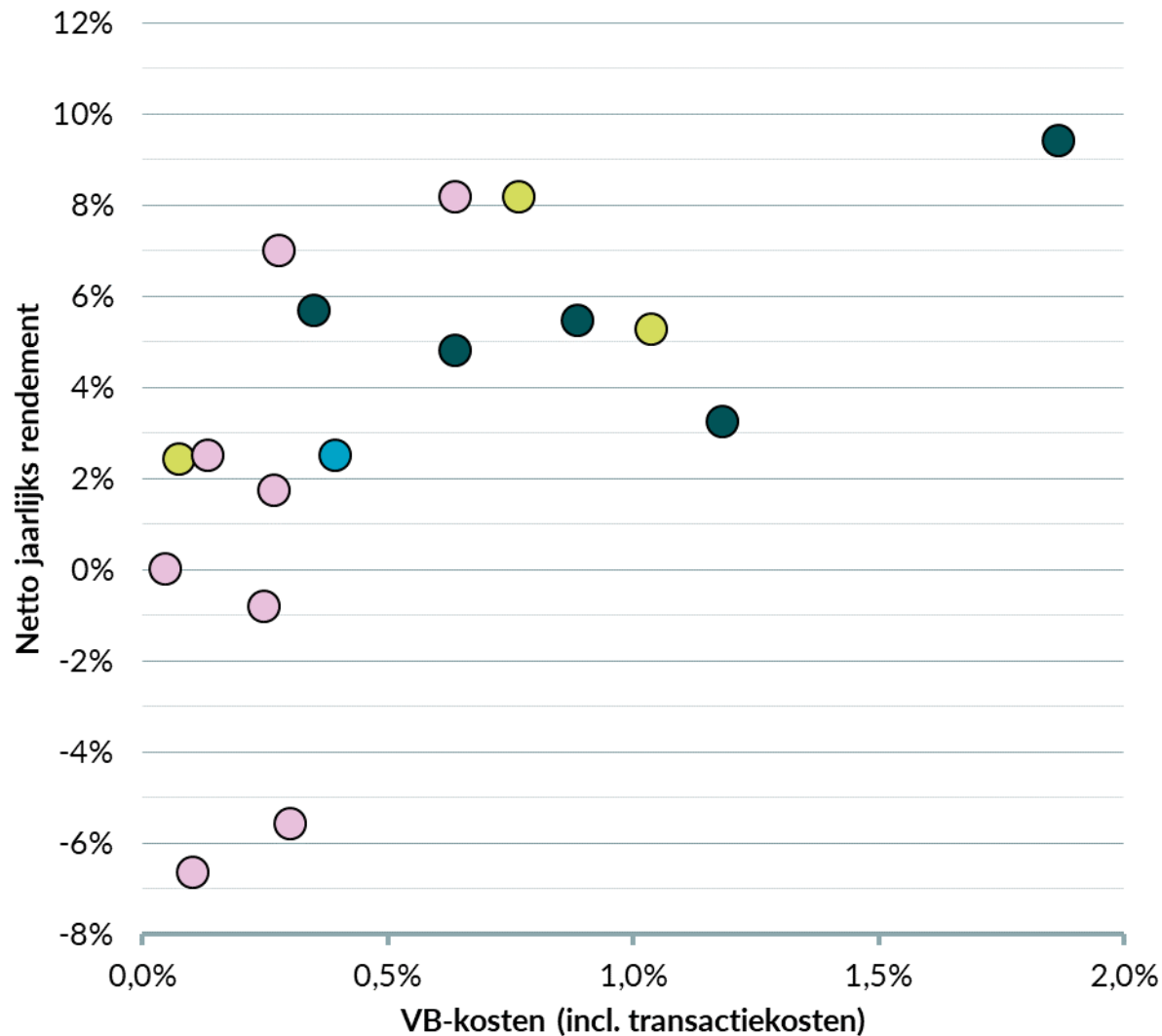
Pf. XYZ had belegd in aandelen:
 in 2018: € XXX miljoen
 in 2019: € XXX miljoen
 in 2020: € XXX miljoen
 in 2021: € XXX miljoen
 in 2022: € XXX miljoen

Gemiddeld actief beheer Pf. XYZ: 11%

3.0 Detailanalyse 2018 - 2022

Beleggingscategorie: Vastgoed

Peergroup: 17 pensioenfondsen met vastgoed belegd in de volgende ranges:
 in 2018: tot € 100 miljoen
 in 2019: tot € 100 miljoen
 in 2020: tot € 100 miljoen
 in 2021: tot € 100 miljoen
 in 2022: tot € 100 miljoen

Pf. XYZ had belegd in vastgoed:
 in 2018: € XXX miljoen
 in 2019: € XXX miljoen
 in 2020: € XXX miljoen
 in 2021: € XXX miljoen
 in 2022: € XXX miljoen

Gemiddeld actief beheer Pf. XYZ: 40%

*4.0 Kwalitatieve
kostenverantwoording*

4.0 Kwalitatieve kostenverantwoording

Toelichting

Kostenverantwoording is meer dan alleen een opsomming van cijfers. In het bestuursverslag kan het bestuur een toelichting geven met een duiding van de kostenontwikkeling en een eigen oordeel over de hoogte van de uitvoeringskosten. Hierbij kan uiteraard een link worden gelegd met de door het pensioenfonds ontplooiende activiteiten. In aanvulling daarop kan een vergelijking worden gegeven met een externe benchmark, iets waarop AFM en DNB al enige tijd aandringen.

In dit kader is door ons nagegaan in hoeverre de jaarverslagen van pensioenfondsen hieraan voldoen. De meting is gedaan op basis van een 14-tal aspecten waarbij een deel objectief kan worden gemeten en het voor een deel een subjectieve beoordeling betreft. Met deze beoordeling geven we een indruk van de kostenverantwoording in de jaarverslagen van Nederlandse pensioenfondsen.

4.0 Kwalitatieve kostenverantwoording

Kwalitatieve kostenverantwoording in jaarverslag 2022 (1/4)

Algemene kostenaspecten	Fonds	Alle pensioenfondsen
3 kostenratio's conform Pensioenfederatie "✓" indien de 3 kostenratio's zijn vermeld in het jaarverslag en op de aanbevolen wijze zijn berekend	✓	72%
3 kostenratio's in kerncijfers "✓" indien de 3 kostenratio's expliciet zijn opgenomen in de kerncijfers	✓	43%
Kostenverantwoording heeft duidelijke locatie in jaarverslag "✓" indien de verantwoording over de uitvoeringskosten een goed vindbare plek in het jaarverslag heeft, bij voorkeur een eigen paragraaf (of paragrafen) waarnaar in de inhoudsopgave verwezen wordt	✓	99%

4.0 Kwalitatieve kostenverantwoording

Kwalitatieve kostenverantwoording in jaarverslag 2022 (2/4)

Kosten pensioenbeheer	Fonds	Alle pensioenfondsen
Toelichting aanwezig "✓" indien een toelichting wordt gegeven op de pensioenbeheerkostenratio; we zouden graag zien dat hier een toelichting wordt gegeven op de teller en de noemer van de kostenratio	✓	56%
Vergelijking met voorgaand jaar, inclusief verschilverklaring "✓" indien een kwalitatieve toelichting wordt gegeven op verschillen met vorig jaar, ook op gelijk gebleven kosten kan een toelichting gegeven worden	✓	78%
Vergelijking met externe benchmark "✓" indien de kosten zijn afgezet tegen die van representatieve pensioenfondsen	✓	50%
Bestuursoordeel over kostenniveau "✓" indien in het bestuursverslag een (onderbouwd) oordeel van het bestuur is opgenomen over de hoogte van de pensioenbeheerkosten	✓	33%
Inzicht in toerekening PB- aan VB-kosten "✓" indien toegelicht is òf en hoeveel pensioenbeheerkosten zijn toegerekend aan vermogensbeheerkosten, inclusief een onderbouwing van de verdeelsleutel	✓	44%

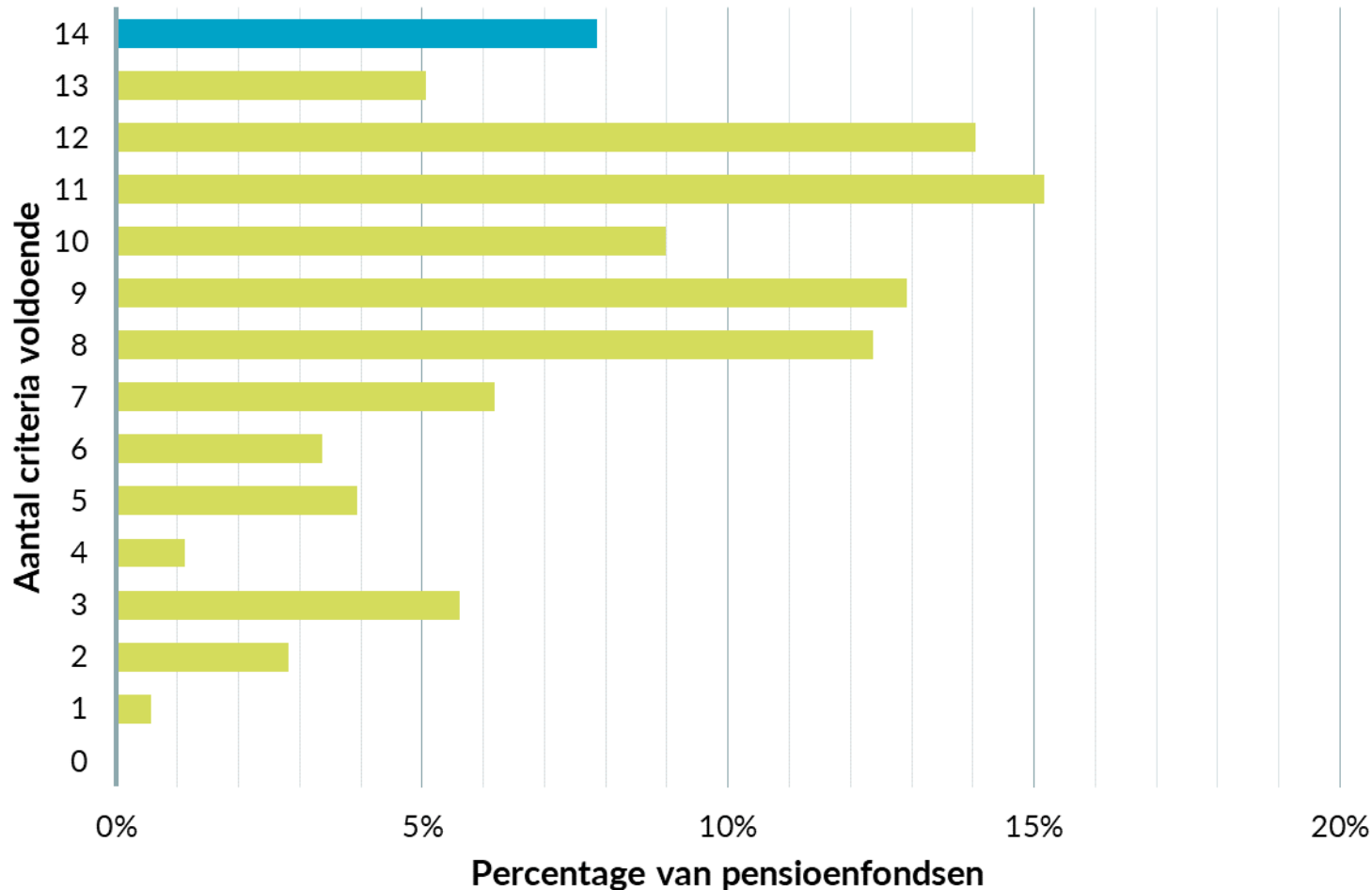
4.0 Kwalitatieve kostenverantwoording

Kwalitatieve kostenverantwoording in jaarverslag 2022 (3/4)

Kosten vermogensbeheer	Fonds	Alle pensioenfondsen
Toelichting aanwezig "✓" indien een toelichting wordt gegeven op de vermogensbeheer- en transactiekosten (toelichting op teller en noemer van ratio)	✓	71%
Vergelijking met voorgaand jaar, inclusief verschilverklaring "✓" indien een kwalitatieve toelichting wordt gegeven op verschillen met vorig jaar; ook op gelijk gebleven kosten kan een toelichting gegeven worden	✓	76%
Vergelijking met externe benchmark "✓" indien de kosten zijn afgezet tegen die van representatieve pensioenfondsen	✓	51%
Bestuursoordeel over kostenniveau "✓" indien in het bestuursverslag een (onderbouwd) oordeel van het bestuur is opgenomen over de hoogte van de vermogensbeheer- en transactiekosten	✓	36%
Inzicht in kosten per beleggingscategorie "✓" indien bij de kostenverantwoording in het bestuursverslag ook inzicht wordt gegeven in de hoogte van de kosten per beleggingscategorie, bij voorkeur als % van het gemiddeld belegd vermogen in die categorie	✓	83%
Link tussen kosten, rendement en/of risico "✓" indien het pensioenfonds een (onderbouwd) verband legt tussen de gemaakte kosten, het behaalde (over)rendement en/of de risicobeheersing	✓	53%

4.0 Kwalitatieve kostenverantwoording

Kwalitatieve kostenverantwoording in jaarverslag 2022 (4/4)

De grafiek toont het aantal criteria waarvoor door de 178 pensioenfondsen een voldoende is behaald.

83% van de fondsen heeft een voldoende behaald op ten minste 7 criteria. Het landelijk gemiddelde is **9,2 criteria voldoende** (dit was 9,1 in 2021).

Pf. XYZ heeft **14** criteria voldoende en scoort daarmee op alle punten.

5.0 Samenvatting en aandachtspunten

5.0 Samenvatting en aandachtspunten

6.0 Begrippen, peergroups en brongegevens

6.0 Begrippen, peergroups en brongegevens

Omschrijving van gehanteerde begrippen

➤ Deelnemers

Voor de meting over de periode 2020-2022 is dit het gemiddeld aantal actieven en pensioengerechtigden in die periode. Voor de meting over alleen 2022 is dit de stand per 31 december 2022.

➤ Belegd vermogen (per beleggingscategorie)

Dit is het gemiddeld belegd vermogen 2022, per beleggingscategorie. De gehanteerde beleggingscategorieën betreffen de door DNB gegeven klassen in combinatie met de door het pensioenfonds gehanteerde beleggingsstijl (actief of passief).

➤ Overrendement (per beleggingscategorie)

Dit betreft het jaarrendement boven een door een pensioenfonds zelf vastgestelde benchmark.

➤ Pensioenvermogen

Het pensioenvermogen is berekend als totaal van de technische voorzieningen vermenigvuldigd met de actuele dekkingsgraad ultimo jaar.

➤ Technisch beleggingsresultaat

Dit is het saldo van de beleggingsopbrengsten, verminderd met de aan de technische voorzieningen toegevoegde (1-jaars) rente en de toevoeging als gevolg van wijziging in de RTS, gedeeld door het belegd vermogen.

6.0 Begrippen, peergroups en brongegevens

Op deze wijze stellen wij de peergroups vast

➤ **Peergroup pensioenbeheerkosten**

Groep van pensioenfondsen waarvan het gemiddeld aantal deelnemers vergelijkbaar is met het gemiddeld aantal deelnemers van uw fonds.

➤ **Peergroup vermogensbeheer- en transactiekosten**

Groep van pensioenfondsen waarvan het pensioenvermogen of belegd vermogen vergelijkbaar is met het pensioenvermogen of belegd vermogen van uw fonds.

Voor de afzonderlijke beleggingscategorieën is de peergroup steeds bepaald op basis van het belegd vermogen in de betreffende beleggingscategorie.

➤ **Peergroup renterisico**

Groep van pensioenfondsen waarvan de modified duration van de technische voorzieningen eind 2022 vergelijkbaar is met de modified duration van de technische voorzieningen eind 2022 van uw fonds.

6.0 Begrippen, peergroups en brongegevens

Onze analyse is gemaakt op basis van de volgende gegevens

➤ **Uitvoeringskosten 2020-2022 van Nederlandse pensioenfondsen**

Voor onze analyse hebben gebruik gemaakt van de jaarverslagen van Nederlandse pensioenfondsen. De gegevens zijn door ons verzameld en via interne peer-review gecontroleerd. Het gaat hier om bijna alle Nederlandse pensioenfondsen.

➤ **Detailanalyse 2022**

Voor onze analyse hebben pensioenfondsen die deelnemen aan de Bell Kostenbenchmark 2022 gegevens aangeleverd. Deze gegevens zijn afkomstig uit DNB-staten, aangevuld met enkele eigen gegevens. De gegevens hebben we, voor zover mogelijk, vergeleken met de gegevens uit het jaarverslag. Op basis van de aanwijzingen DNB bij de DNB-staten gaan wij uit van vergelijkbare gegevens.

➤ **Detailanalyse 2018-2022**

Zie hierboven bij “Detailanalyse 2022”.

➤ **Kwalitatieve kostenverantwoording 2022**

Zie hierboven bij “Uitvoeringskosten 2020-2022 van Nederlandse pensioenfondsen”.

Door tussentijds afronden kan een totaaluitkomst afwijken van de som van de onderliggende componenten.

Contactpersonen

Jeroen Koopmans AAG MSc

Managing Director - Partner

Jeroen.Koopmans@bellpca.com

+31 6 50 999 120

Johan van Soest AAG MFP

Senior Consultant – Actuary

Johan.vanSoest@bellpca.com

+31 6 53 733 998

Linda van Houten

Actuarial Specialist

Linda.vanHouten@bellpca.com

+31 30 256 79 30

Gebruik van ons werk

Dit document betreft de Bell Kostenbenchmark 2023 voor pensioenfondsen. De informatie in dit document is gebaseerd op de publiekelijk beschikbare gegevens uit de jaarverslagen van de Nederlandse pensioenfondsen, aangevuld met door de pensioenfondsen beschikbaar gestelde gegevens. Aan dit document kunnen geen rechten worden ontleend.

Dit document is opgesteld door Bell Pension Consultants & Actuaries B.V. onder de voorwaarden genoemd in de schriftelijke opdrachtovereenkomst met onze cliënt Stichting Pensioenfonds XYZ.

Dit document is alleen geschikt voor de beschreven doelstellingen en dient voor niets anders te worden gebruikt. Het is onderhevig aan de vermelde beperkingen (bijvoorbeeld met betrekking tot de mate van nauwkeurigheid of volledigheid). Tenzij anders vermeld, is dit document vertrouwelijk en alleen bedoeld voor gebruik door u. Het is zonder onze voorafgaande schriftelijke toestemming niet toegestaan om dit document, volledig of gedeeltelijk, beschikbaar te stellen aan anderen. Wij aanvaarden geen enkele aansprakelijkheid tegenover anderen die geen cliënt van ons zijn.

Bekijk een volledige lijst van onze diensten op www.bellpca.com.